

1-13=13db.

M. T. HUNGARON KÖNYVTÁR
Hírlapkönyvtár
Helyettesítő
1916/1917. SZ.

1. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JANUÁR 2

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.
Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona, Félévre — 10 korona, Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val együtt 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postálalag meghatározott viteldíj is eszandó.

GÉPPUSKA-ÁLLÁS.

A DÉLNYUGATI HARCZÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

RUTH KÖNYVE.

REGÉNY. — IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

— Ruth könyvének első része. —

I.

Március 25.

Gyümölcsoltó Boldogasszony keddjén.

Jó akarok lenni nagyon.
Ma lettem tizenkilenc esztendő és eljegyzem magam ezzel a fogadalommal.
Mondhatnám így is: jó leszek... Ez gögös volna. Szeretnék jó lenni — ez alázat. Akarnék jó lenni — ez hősiesség.
Jónak lenni: hősiesség. Azok számára is, a kik a jóságra születtek.

II.

Március 29.

Ludwig Mária Krisztina, ez a nevem. Krisztina — így szólítanak itthon. Anyám sosem becézett a megszólításban, édeskés, gögicselő neveket sosem aggatott rám. Anya nagyon tartózkodó. Antal bácsi még és kedves kocsisunk, kertészünk, férfinemesünk, egyszer azt mondta a cselédeknek, hogy anya sosem tudta mutatni annak, a kit szeret, hogy szereti őt. Apának sem... Szép budai kertünkben mesélte ezt Antal bácsi egy júniusi estén. En kilopóztam a «zöldünkbe», hogy kézzel megsimogathassam a peoniákat, a melyek levele lágy és rejtelmes volt, mint egy kis gyermek arcán, a gyengéd bőr. Véletlenül hallottam ezt meg és tudtam, hogy nem szabad sírom. Johanna, az öreg főzőnő, (anya csupa régi, öreg cselédet tart) azt mondta: «A nagyságos asszony sosem volt hozzánk sem jó, sem rossz. Inkább jó, de a karácsonyi ajándékot sosem maga szokta átadni, mindig egy nagy ládában küldi ki a cselédháza... Azóta már elmúlt egy karácsony és én szerettem volna a kendőkkel, perkálokkal, diós kalácsokkal, papucsokkal, borral megrakodott ládát magam átadni öreg cselédnek. Nem tettem. Féltém, hogy fájni fog anyának. Nem mindig szabad jónak lennünk és sosem úgy, hogy a jóságunk, a mi nagyobb jószágunk, fájdalmat okozzon másnak... A jószág, a mire nagyon törekszünk, gőg. Égető, veres folt szívünk köpönyegén és nem az éretnye közé számíthat be odafent.

Hét esztendő voltam, a mikor elvesztettem édes apámat. Sosem jártam nyilvános iskolába, sok tanító jött-ment a házukban és szerettek volna mindenre megtanítani. Tizenhat éves koromig sem én nem látogathattam barátnőt, sem hozzám nem jöhettek senksem. Sokszor voltam egyedül és gyakran unatkoztam. Olykor fölkeltem hideg téli éjszakákra, hogy a szobába ereszkem Vitéz, derék és hí vadászbunként, a kiről kis gyermek koromban azt hittem, hogy ő is hatvan éves, mint a cselédeink. A ki nagyon öreg volt, azt hatvan évesnek hittem. A Jó Istent is... Reggel, mielőtt anya felébredt volna, Vitéz visszaküldtem a kertbe, a hol vékony jégábrt alá fáztok a föld. A jég repedett szele gyakran a durva, vastag, paraszt cipőkkel emlékeztetett. De szép volt... Vitézkének, a mikor a meleg szobából vissza kergettem a hideg kertbe, szerettem volna megmagyarázni, hogy ez csak az ő érdekében van, nehogy rajta-kapják a szobában és akkor máskor nappal se ereszkék be. Fájót, hogy az állat olyan okatlan, hogy nem lehet vele a kemény jó cselédkeket megértetni. De miért is vannak olyan jó cselédkedek, a melyek fájnak azoknak, a kiknek érdekében megteszük... Am nem akartam, hogy a kutya szemét, e hűségtől fényes két borostyánkővet anyának szegezze. Mert éles dárda a tekintet, mi a gyengébb megbántott szeméből érkezik...

... és én tudom, hogy anya jó. Lám ő, a ki olyan végtelenül finom, megengedi, hogy Antal bácsi vasárnapoként igyék. Antal bácsi nagyon hálás ezért és egész héten jól viseli magát. Vasárnapoként, a mikor már ivott egy keveset, tettes asszonynak szólítja anyát. Náluk, vidéken,

agy adják meg a tiszteletet az uraságnak. Nagyon szeretem ezt a megszólítást, (sok szép, öreg magyar szót szeretek és gyűjtöm őket, mint anya az öreg csipkéket és a régi festett poharakat), ám ilyenkor úgy érzem, hogy Antalnak nem jó nálunk. Jobb szeretne ő otthon, vidéki uraságnál, vadászruháas urak, erős pántú szánkók, mindenféle házi és mezei állatok közt. Vasárnap este lenneme a kastélyból a faluba és ősz hajszá alatt még szomorúbb lenne, ha látná a fiatalokat sétálni. Szüretkor maga is táncolna talán. Antal bácsi öreg legény és azt hiszem, hogy a szegény embernek nem szabadna magára maradni. Így az még jobban fáj és a magányos, rossz élet csak a gazdagoknak való és az uraknak, a kik mindennap tudnak ellene viaskodni. Minek éljen a szegény ember, ha nem a családjának... Istenem, ha Antal bácsinak unokája volna. Korombeli leány. Megkérném anyát, hogy ő szolgáljon ki engem, de titokban barátkoznánk és megosztanám vele a nevemet.

— Krisztina mondaná ő nekem.

— Krisztinka, Kriszti... kicsiny Krisztinka — így nevezem én őt és egy haloványkék szalagot ajándékoznak neki. Megkérném, hordja az én kedvemért hajában, szőke hajában. Az ő haja szőke volna.

Az én hajam nagyon szőke. Kicsiny gyermek koromban ezüstszőke volt, aztán arannyá mélyült. Aranyos, mint a hold némelykor, szeliden, halványan aranyos, mint a fátvolorzott boldogság. Ez szép és szerettem volna, ha ezt más valaki mondja nekem, egy leánybarátom. Talán anya... Szemem zöld és egyszer azt olvastam valahol a zöld szemről, hogy olyan, mint a mély tó feleszkülő sóhája... Ha Antal bácsinak unokája lenne, az biztosan cselédsorba született volna. Igazságtalanság ez? Én nagyon jó lettem volna hozzá. Krisztina jó lett volna Krisztinkához. És Antal bácsi olyan öreg, hogy neki nem is lehet gyermeke, csak unokája.

Mária Krisztina! Így szeretném ma hívni magamat. Most érzem csak, hogy a nevem milyen innepélyes. Mária Krisztina — fehér hajú alapítványi hölgyre kell gondolnom, levendula illatú kezekre, a melyek fehérek, mint a régi tükröszekrény fölkészleire helyezett csipke. Mária Krisztina — a nevem olyan öreg és én csak negyvednapja multam tizenkilenc éves. Miért nem kap az ember életének más és más korában más nevet. A névnek változnia kellene, mint a haj színének, mint az arcbőr frissiségének. Csak a szem fénye az, a mi halálig tartó, de a szem fénye, az a lélek. Am egy nő név nem egy nő lélek. A léleknek külön neve van. Ha valaha nagyon szeretnék egy kis leányt, úgy a lelkét a loretoi Máriáról nevezném el. Rosa Mystica. Mennyek rejtelmes rózsája.

Fáj, hogy nincsenek testvéreim.

Este van, elég késő és anya és mindenki már lepihent. Odakint éles a tavasz, mint a bőjt szelek és távolról illatoznak a jó fűvek táblái. A legtöbbször fiatal leány szereti a tavaszt. Ablakomban át ide látszanak a Halászbástya megvilágított fölkei, fénylő párkányai, sugárzó tornyai. A hold világító orezájának édes teljeségével fordul a fényes tornáczok felé, egy kandi ezüstgyermek, (nagy, nagy gyermekfő), a mely fulébe hajol a tündérvárnak. Sok szép ember lakjék ott, mint angyalok a felbők rózsaszínű gödröskéiben. Sok szép ember egymásnak örüljön ott... És másutt is.

Tizenkilenc esztendő vagyok. Nem végeztem semmit és nincs rendeltetésem a jövőre. Ruth — erre a titkos névre keresztetem ma lelkemet, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Ruth jósága szebb volt a szépségnél, tündöklőbb a hősiességnél és halálabb a boldogságnál is. Ruth jósága olyan nagy volt, hogy az semmi másra nem hagyott helyet

e bibliai jámbor asszonyban. És mindennek el kellene fogadnoki a nagy jósgát, a mel semmit sem kér.

Most naplót írok és irni fogom, a míg szabam lesz leányunk lennem.

III.

Április 2.

Leginkább öreg urak neveltek. Anya sosem engedett női nevelést hozzám. Azt mondtam becsületesebb, ha fiatal leányt öreg urak oktatnak. Nem hisz a nők tudásában és nem szeret azokat a nőket, a kik vendég otthonokban több tőtök életük javát.

— Egy öreg férfi — mondta egy ízben — nem fogja elrontani leányomat. A nevelőnő szájára sok helytelen szó jut.

Egyáltalán nem engedte, hogy nagyon közel barátságba jussak nőkkel. Talán félt, hogy elidegenítenek tőle.

Engem soha senksem becézett.

Majd mindent Aucassin úrtól tanultam. Abe Aucassin d'Audry régi francia nemesi családból származott és ősei a nagy zsvajgás idejében (ő így nevezi a francia forradalmat), Svájcba emigráltak. Aucassin úr tanított meg a nyelvre, a történelemre, a földrajzra. Zongorázni és táncolni is ő tanított. Jöndulatú baces volt, néha kiesit szigorú, de ma már tudom hogy ez csak azért volt, hogy tekintélye legyen. Aucassin úr úgy gyűjtötte a tekintélyt, mint más ember a tökélet. Később fölfedeztem, hogy a tudása igen csekély. Titokban otthon ő is készült a lecke-órára és nagyon örült, ha néha nem tudtam a feladatot. Hogy örömet szerezek neki, néha úgy tettem, mintha azt a csekélyt sem ösmerném, a mit valóban tudok. Beretvált arca (a feje olyan volt, mint egy vattába pólyált körte) ilyenkor haragvörösbe gyúlt. Nem szerette a váratlan kérdéseket és kívánsi értelmemet könyvekkel tápláltam, a melyeket anyával vétettem meg, mondván: ezt Aucassin úr rendelte így. Mindannyiszor meggyóntam bűnömöt hitoklatómnak, Papp tisztelőm atyának, egy drága magyar embernek, a kinek mindegyik nagypapja háromszáz év óta református pap volt, (ezért is hívják őket Pappnak), míg ő visszatért keresztény katolikus szentegyházunkba. Ő tanított meg arra, miként kövessem a római hit édes parancsait, azt is tőle tudom, hogy boldogok lenni anyai, mint Istent és embereket boldogítani.

Őrkre szóló hálám lelke és jó mesteré. A könyvek, a melyekhez így jutottam, mind tágitották érdeklődésemet. Egyik könyv a másikat kívántatta meg velem és anyának sok pénzébe kerültem. De szegény apám, Istennek hála, jó módban hagyott minket. Aucassin úr ritkán tudta meg, hogy ezeket a könyveket is olvasom. Főnevelőm néha anyától előpénzt kért az oktatási díjra. Anya ilyenkor hosszasan megdorgálta Aucassin urat, aztán kielégítette kívánságát. Azt hiszem, hogy anya ilyenkor titokban örült, épen úgy, mint Aucassin úr, valahányszor úgy tettem magam, hogy nem tudom a leckémet... Nem szép, a mikor az erősek nagyon is örülnek erejüknek.

Derék svájczim nagyon szegény ember, de azért minden hó elsőjén egy nagy ezüstpénzt adott Antal bácsinak, a ki ezért eltúrta, hogy a nevelő úr néha fitymálóan mondja neki: paraszt! Külsejére nagyon ügyelt Aucassin úr. Szegény és öreg, de azért ő volt a gyalogjáró csin és tisztaság. Volt egy zsebórája, a mely a tizenhetedik században készült és zenélni tudott, gyakran azt mondta, hogy anyai ágon rokonságban van a nevezetes Le Notre-val, a régi nagy francia királyok kerti művészával és egyszer gögös pirulással vallotta be, hogy otthon titokban naplót ír. Fiatal korában — úgy mondja — egy fiatal marquise (a Richelieu és a Villeneuve-családdal rokon) őt szerette, de szülei a kis-asszonyt egy tengerészhez kényszerítették.

Aucassin úr több verset írt e hölgyhöz és a versek mindegyikét khinai tentával fényes fehér papírra rajzolta. Nekem ötöt mutatott meg belőlük, az egyiknek ez volt a címe: Ma joie c'est ma douleur... és három A betűt írt alájuk és erre azt mondhattam neki, hogy tetszik. Igazán sosem tudtam haragudni. Különös alakján megtanultam, hogy a szegénység nagyon szép és keze e szegény oktató mesternek valóban szép volt, mint egy szomorú királyé.

Most este tíz óra van és a cselédek megvetik a szegény apa ágát is. Anya megparancsolta, hogy minden este megvessék apa ágát. Apa tizenkét év előtt halt meg és öreg cselédeknek azt beszéltek, hogy anya keveset szólt apához, míg élt. Gyakran egész napok is elteltek és az én születésem nem volt egy szavuk, a mit egymásnak kellett volna adniok.

Mily szép ablakomban a cserepes muskátli. E szelid virág szirma rózsaszínű, mint a husvéti bárány vére.

IV.

Április 5.

A kevés ember között, a kikkel pontos időközben találkozom, van atyám is. Édes atyám minden esztendő augusztus huszonkilencedikén fölkeres. Augusztus huszonkilencedikén esküdtek meg szüleim és apám minden augusztus huszonkilencedikén fölkeres álomban.

Atyám Ludwig János Károly gyönyörű szép ember. Haja barna, mint az este. Ilyen volt akkor is, a mikor koporsóba fektették. Én azt sosem tudom elfelejteni. Gyönyörű szép nagy ember, mindenkinél egy fejjel magasabb.

Ketten ülünk mindig az asztalnál. Ez egy hosszú asztal és sok lakodalmas vendégre van terítve. Ő az asztalfőn ül, én lent, közbül számos embernek van terítve, de ezek a helyek üresek. Minden üres szék mögött egy-egy Antal bácsi áll és sok étellel és sok itallal kínálja a láthatatlan vendégeket. Sokáig érkezünk, aztán a láthatatlan vendégek ételé önmagától elfogy. Az asztalfőn apa mellett még valakinek van terítve. De azon a széken nem ember ül, hanem egy üres menyasszonyi ruha. Ez anyácska menyasszonyi ruhája volt és a ruha ezen az estén mindig jégből van.

Estebél végén apa feláll. Serleget tart kezében és nagyon hosszan és nagyon ünnepelesen beszél. Nagyon szépeket mond, de én ébredés koromig mind elfelejtém, hogy mit beszélt, csak arra emlékezem, hogy míg ő szónokolt, addig sokan sírnak az üres teremben. A beszéd végén pedig nagy kímért lépésekkel, feszesen, mint egy katonatiszt lejön hozzám, az asztal végére.

— Leányom — mondja ilyenkor és a hangja, mint egy fiatal papé. — Leányom, Mária Krisztina, légy derék az életben. Derék asszony váljék belőled! Derék ember derék felesége légy. Jó asszony légy, végtelenül jó és türelmes.

Apá minden esztendőben ezt mondja nekem. Azután fejemre teszi kezét és megáld. Én leterdelek és a szívem úgy fáj, a mikor érzem, hogy a keze hogyan reszket fejemem.

Apá nagyon szép ember, még egészen fiatalos, gyakran úgy rám mosolyog, hogy egész fehér fogorát látni, de én érzem, hogy a vidámsága nem az igazi. Mosolyog, hogy ne tudja, hogy szomorú. Ő ne tudja, én se tudjam. Kettőnkért teszi.

Apá mindig feketében érkezik, mint a halottak és mint a véglegyek.

Apá minden augusztus huszonkilencedikén megjelenik álomban.

Megsimogatja hajamat és megáldja életemet.

V.

Április 7.

Délután a Bástya-sétányon jártam a vadgesztenyék alatt. Szép volt a tavasz, ifjú és egészséges illatú. Szármaló serleg a tavasz, szépségekkel és jószágokkal van megtelve. Némelyek félnek a tavasztól, én csak örülni tudok neki. Némelyek azt mondják, hogy a tavasz nyugtalanítja őket. Ezeket az embereket nem szeretem, ezekben az embereket nem tudnék megbízni. Isten úgy adja a tavaszt, a mint adja a husvétot és a husvétól sem szabad félni. Igaz; tavaszkor édesebben társalogom a színes tollú madarak és a virágok úgy fordítják felénk arcozskáikat, mint a mesék megígézték

gyermekéi. Szép és jó emberek szemé is elborul, tekintetük súlyos és mély lesz tavaszkor. Titokzatos szépségek vannak a tavaszban, de lázadni ez ellen nem szabad. A természet minden lélegzete is Isten akarata és el kell fogadnunk és szolgálunk kell a titokzatos szépségeket is, a miket Isten nekünk ajándékozott. Ujjongó szívvel kell megélni mindeneket és az az érköles, a mely engedelmeskedik az Istennek, engedelmeskedik a világnak is, a mely az ő tenyerének és az ő ujjainak műve. Pörbe szállni a tavaszszal — pörbe szállni az Istennel. Arezomat az áprilisi napnak fordítom és elkerülöm azokat, a kik enmaguktól félnek tavaszkor.

A levegő olyan finom volt, mint, egy lehetből való tűkör és az ember saját arczának mását kereste benne. Félni kellett attól, hogy ha a kisujjunk megmozdul, foltot ejt a lében. A lenyugodó nap aranyugara beszédesen tüzte a lombokba, a melyek zöld színe friss volt, mint az elmulhatatlanság. Az embernek szinte megverté szemét az arany, a tisztaság, a fény. És hirtelen megértettem jelentőségét egy szónak, a melyet amnyiszor hallottam, mondtam tudatlan együgyűséggel, közömbös értelmességgel: Verőfény.

Annácskára kellett gondolnom a Bástya-sétányon, egy kis ház alatt, a melynek arasznyi erkélye úgy könykölt ki a tavaszba, mint egy fehér fedetlen játékdozó. Egy kis gyermek arcazt dugta ki az erkély párkányán és én a játékaftáskát, a kis vonatot, őrházat, lovacskát kerestem mellette és az ólomkatonát, a ki me-reven tiszteleg a gyermek előtt, a ki olyan volt, mint egy hajás porcellánbábú. E ház előtt beszéltem utoljára Annácskával.

Mondjam el Annácska történetét? Naplóm szintelen tábla kovacs-műhelyt hirdetett. Mindenem az erős mesterségek művelőitől. M. Lelem sosem fog történni semmi szűk Annácskával anyai történt. Olyan nagy volt az, a mi vele történt és azt kellett hennem, hogy általam történt vele az. Minden olyan megrázó volt és mégis olyan szép... Másnap sírom kellett volna és nem tudtam. Olyan különös volt. Aucassin úr betegét jelentett a történet után. Tudtam, hogy nem volt igaz. Mindnyájan tudtuk, hogy nem igaz. Félt tőlem és egy hétig nem mert látni, ezért jelentett betegét. Anya is elgondolkozott és sok napig nehezen esett neki a szó, mit hozzám szólt és olyan idegen tisztelettel bánt velem, mint szoktunk a bűbajosokkal és mint azokkal, a kikkel rosszat cselekszünk. Ő pedig nem cselekedett velem rosszat és én sem Annácskával. De Papp tisztelőm úr nagyon megvagyalt akkor, sokat és szépet beszélt hozzám és azt mondta, úgy hiszi, hogy mindig kegyes életű leszek. És akkor az ellen sem tiltakozott, hogy megcsokoljam kezét, jósgos papi kezét, a melyen akkor tisztán éreztem a husvéti kenyer illatát még. Jól és pontosan emlékszem mindenre és a kis Annácska történetét nem is lehet elfelejteni sohasem. Velet történt minden és mégis velem. Az én sorsom a mások sorsa talán. Lehet, hogy így lesz mindig. Nem félek. Várom.

És most még sem tudnám a kis Annácska történetét leírni. Érzem, előbb egy egész napig kell gondolnom rá, a ki ezt megérdemli tőlem.

VI.

Április 8.

A kis Annácska története. A Bástya-sétányon jártam, a kis erkélyesház előtt. Fényes, szép tavasz volt, mint most. És akkor elibém került Annácska. Őt esztendő volt, szőke haján mintha a hold titokzatos ezüstös nyugalma reszketett volna. Sosem láttam azelőtt és ő felém jött és nekem nyújtotta kis kezét.

Előbb a ruhám szegélyének adott kezét, aztán megfogta ujjaimat, végül egész kezecskéjét az én kezembe fektette.

Ekkor már egészen az enyém volt. Jén is az övé.

— Anyám, — így szólított és mindkettőnk szeme könnyel telt meg. És elmondott mindent. Nem mint egy újságot beszélt el, de mint valamit, a mit már én is régen tudok. Úgy mondott el mindent, mintha erről már sokszor beszéltünk, sokszor sírtunk volna együtt és egymással. És a hogy a kis Annácska beszélt, sejtőltyő szavacskaí királyi fenséget nyertek, szeráfi zenében zeng-

tek és én a kis fekete ruhácskáját néztem és magam is azt hittem: nekem régen tudnom kellene, hogy a kis Annácska anyja meghalt. A kis Annácska árva.

Szegény gyermek volt, de tiszta ruhájú. A tiszta ruhájú szegény gyermek olyan, mint a pinczelakás ablakába tett cserépvirág és közülök némelyen meglátszik az is, hogy szenvedni fognak az életben.

Sokáig beszéltünk egymással Annácska és én. Aztán kézen fogott és vezetett. Én ellenkezés nélkül követtem és anyai parancsoló szelidég volt Annácskában, hogy nem is lehetett volna nem engedelmeskedni neki. Paranos volt a ragaszkodása, erő a szeretete és most azt hiszem, hogyha végig is szót fogadtam volna neki, akkor az nem történt volna meg.

Gyengéd derengéssel jött az alkony, félni lehetett a mennyei rózsaszínűtől és Annácska a Vár lépcsőin és sikátoraim át vezetett a Vizi-városba. Egy kapu elé értünk és akkor Annácska ezt mondta:

— Most bejössz hozzánk és itt maradsz. Apám megtart téged és te leszel az én jó anyácskám. A kis gyermek nem tud anya nélkül élni. Első anyácskám meghalt és álomban gyakran téged ígért nekem. Te szép vagy és jó vagy és itt maradsz nálunk. Csókolod meg a homlokomat, a te jó kis lányod homlokát. Jó és engedelmes kis lányod leszek mindig, csak maradj itt.

Lehajoltam. Homlokom csókoltam és akkor még nem csodálkozom azon, hogy egy öt éves gyermek ilyen szavakat mond. Hogy pedig arczomat a kis gyermek homlokáról fölemeltem, egy nagy kulesot láttam a kapu fölött ékteleknél, egy az esőtől szárazsúti és mégis itéltem az erős mesterségek művelőitől. — Advarba jutottunk és egy nagy asztal mellett egy kormos fekete ember ült. Sötét arcz volt, mint a régi csúf pógány istenek közül némelyek. Az asztalon hosszú vizes palackban széles, terjengős szagú sör, mellette szalonna, zöld paprika és kenyérháj.

— Apa — mondta Annácska és én ma is csodálkozom, hogyan mert ez a csúf kis gyermek ilyen bátor hangon szólni a csúf nagy kovacs-mesterhez — egyikát hoztam. A jó néni itt marad nálunk. Anyám lesz nekem és nekem megint minden jó lesz.

A nagy ember meghajolt előttem, mint talán a gazdag vevői előtt szokott.

— Kisasszony — mondta. Azután Annácskára nézett.

— Új anyácskád nagyon szép kisasszony — mondta — nagyon finom kisasszony.

(Folytatása következik.)

NAGY NAPON.

A honvéd név szent volt előttem,
Gyermekkoromtól fogva szent.
Hajb, dicsőségés, vörös sapkás
Harmadik honvéd regiment.
Labogóknak Szentimástól
Hány dicsőségés napja volt...
S hős rohamokban, a sorok közt,
Az én apám is végig ott dalolt!

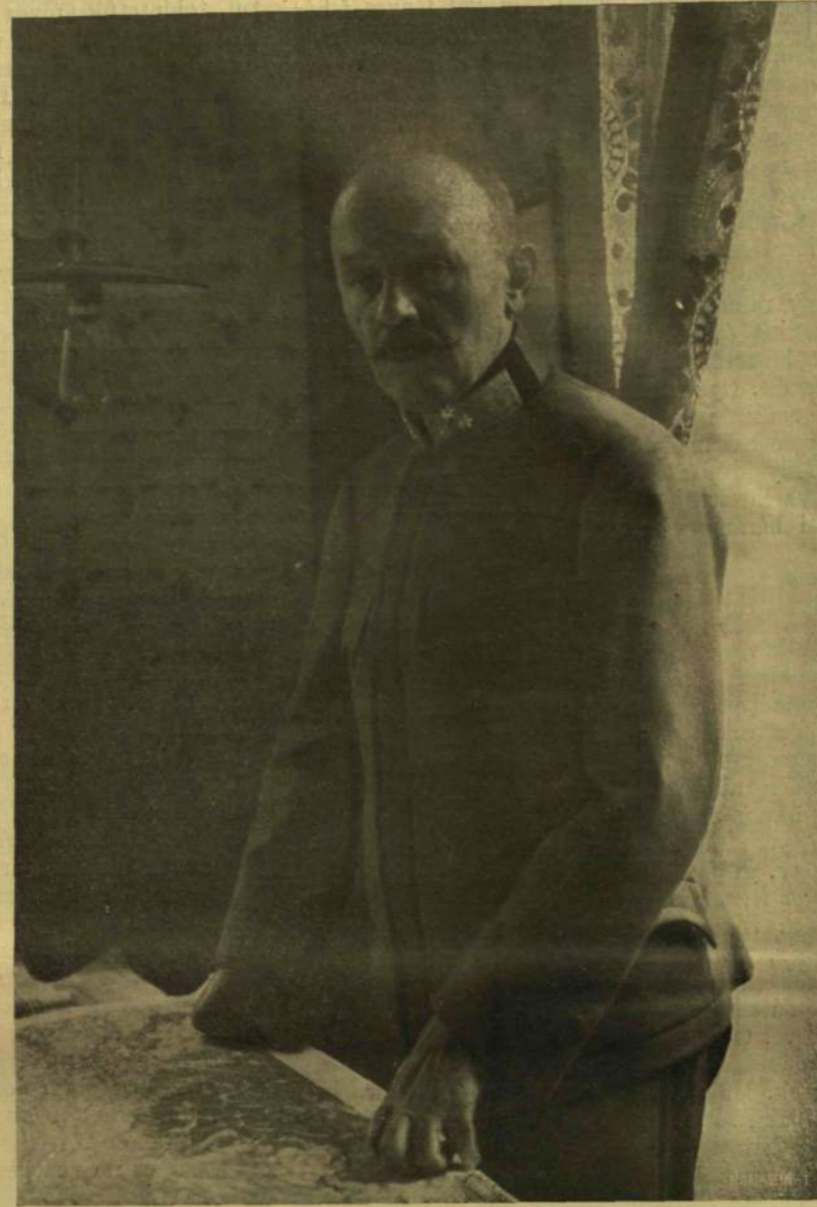
— Az akkori magyar dicsőség
Hogy nem rég újra visszazsállt,
Elbűvölően a világot,
Tündöklő üstökös gyanánt:
Hű és szörnyű világtusákban
Hirnevünk újra fentragyog:
A honvéd név az én szívemhez —
Még közelebb férközött valahogy!

De szívem-lelkem közepébe
E dicsőségés szép nevet:
Mégis mostantól fogva zárom,
Mint legfőbb büszkeségemet...
Apám sirján ma friss virág nyílt.
— Mit hulló asszony-könyv folyam... —
A fiam honvéd közlegénynek

Ma ment el: önként, büszkén, boldogan!
Szabolcska Mihály.

JÓZSEF FŐHERCEG A DOBERDÓI HARCZTÉR TÉRRÉPE ELŐTT.

BOROEVIC TÁBORNOK HADSEREGPARANCSONK.

AZ ISONZÓI HARCZOK DIADALMAS VEZÉREI. — Balogh Rudolf felvételei.

A RIASZTÓ HIREK KELETKEZÉSE.

A legtöbb ember, ha valamely ténybeli dolgot mondanak el neki, képtelen azt úgy, — oly szárazon és oly egyszerűen elbeszélni, mint a hogy hallotta. Rendszerint arra iparkodik — legtöbbször öntudatlanul, — hogy az elbeszélést érdekesebbé tegye. Elhallgatja azokat a részleteket, melyek szerinte lényegtelenek, kiemeli, legtöbb esetben ki is színezi azt, a mi fontos. Ebben az embernek két különböző lelki tulajdonsága hat közre. Egyik az, hogy mindenkiben lakik egy kis költői hajlam s még a leg-szárazabb ember is gyönyörködik benne, ha egy dolgot érdekes alakban tud előadni. A másik az, hogy nagy adag hiúság lakik bennünk, rendszerint tetszeni vágyunk s örülünk rajta, ha elbeszélésünket érdekesnek találják ismerőseink.

Igy történik azután, hogy egy-egy hír annyiszor módosul, a hány szájon keresztül megy. És megtörténik ez akkor is, ha csupa jóhiszeműek a közvetítők s egészen öntudatlanul követik el a részletekben való meghamisítást. Hátha még olyan is akad a közvetítők között, a ki füllentős természetű! Ilyenkor e legártatlanabb hír is szájról-szájra szállva, a legnagyobb képzelenségéig változhatik.

Mindez fokozottabb mértékben történik háborús időkben. A háború maga is rendkívüli dolog lévén, erősebben dolgozik a fantázia. Az emberek nagyobb dolgokat várnak, mint béke idején, azért nagyobb, sőt rendkívüli események megtörténetét is készségesen elhiszik. S tovább adják és tovább tördítik a legképtelenebb híreket, sokszor olyanokat is, a melyek magokban hordozzák a lehetetlenség bélyegét.

A régi babonás időkben mindig háborús világban történt a legtöbb esoda. Torzszülöttek, égi jelek, a mennyboltozaton megjelenő tüzes kardok hirdették a háború borzalmaait. Maga Tacitus, az ó-kori történetírók között a leg tárgyilagosabb, nagy részletességgel írja le a csodajeleket, melyek egy-egy háború eseményeit hir-

dették. A Vitellius és Vespasianus közötti polgárháború elbeszélésénél pedig, — mely az ő életében folyt — egész komolyan regisztrálja, hogy a sok rendkívüli események beállta között az rémítette legjobban az embereket, hogy Etruriában emberi hangon szólalt meg egy ökor.

A mai kor félvilágosodott fia mosolyog az ily babonán. De ma is keletkeznek hírek, a melyek nyilvánvaló lehetetlenségek és a melyeket mégis elhisznek az emberek.

E háború elején — 1914 őszén — beszélték például nekünk, hogy egyik ezredünk nyom nélkül elveszett. Úgy adták a dolgot elő, hogy azt az ezredet nem az ellenség fogta el, nem is kaszabolták le, hanem az egész csapat egyszerűen eltűnt, mintha a föld nyelte volna el, s még hírhordó sem maradt belőle, a ki el tudná mondani, hogy mi történt. Komoly gondolkodású emberek is voltak azok között, a kik elhitték e hírt és elbeszéltek. Rámutatunk a képtelenségre, a mi ebben az elbeszélésben foglaltatik. Egy ezred ha kettős sorban állítják fel, a legkisebb létszám mellett is több mint egy kilométer hosszúságot foglal el; a föld csak nem hasadhatott meg ily hosszban, hogy befogadja őket. Annak az ezrednek megvan a sokszoros összekötése a felsőbb csapatokkal, s még a főparancsnokságon is pontosan tudják, hogy az ezred hol van, miféle feladatokkal van megbízva és melyik órában mit csinál. Ha baj érte volna is a csapatot, tudnák, hogy miben állott ez a baj. Mert hát ott vannak a hátvédek, az élelmezési oszlopok, az egészségügyi csapatok, a trén stb. stb. a melyek megtudnák adni a felvilágosítást. De hát csak a belátóbbak fogadták be az érvelést. Voltak olyanok, a kiknek hiába beszéltünk, s a kik talán még ma is szentül hiszik, hogy egy ezred nyomtalanul el tudott tűnni.

Hogyan keletkezhetett az ilyen hír? Valószínűleg úgy történhetett a dolog, hogy az ezred kiküldött néhány embert felderítő szolgálatra előőrseknek. Ez a néhány ember nem tért

vissza, mert lekaszabolta őket az ellenség — mint a hogy az háborúban bizony megesik. Ezt beszélhette el valaki az ismerősének. Az az ismerős, a kinek fogalma sem volt róla, hogy mi az előőr, már egy nagyobb csapatot mondhatott annak, a kinek a hírt tovább adta. Talán egy fél vagy egy egész századról beszélt. A harmadik hírtovábbító esetleg már zászlóaljra említhetett, — hiszen katonai dolgokban oly tájékozatlan a civil lakosság, hogy a háború elején igen sokan nem ismerték a század és a zászlóalj közötti különbséget. Aztán a hír további terjesztője a zászlóaljból egyszerűen ezredet csinált. Talán túlságosan nagy lelkiismereti furdalást sem érzett s csak érdekesebbé akarta tenni az előadást. És úgy gondolkodott, ha el tudott tűnni egy zászlóalj, akkor eltűnhetett bátran egy ezred is.

Hogy a nagyotmondó riasztó hírek csakugyan így keletkeznek, annak jellemző példáját láttuk a legközelebbi hetek alatt is. Egy sebesült tiszt ismerősünk beszélt, hogy egy egész ezredünk fogságba került. Ő úgy mond a harezternek egy másik részéről jött ugyan haza, de feltétlen megbízható oldalról hallotta a hírt, s megnevezte az ezred számát is; a melyről szó van. Másnap jött haza lapunk haditudósítója, még pedig ugyanattól az ezredtől, a melyről szó volt. Megkérdeztük őt a dolog felől. Elmondta, hogy az egészről egy szó sem igaz, az illető ezredet még előtte való napon látta vitézül küzdeni a lövészárkban, s alig voltak nevezetesebb veszteségei. A hírek alapját pedig az képezte, hogy az ezredből tényleg kiküldtek egy huszonnégy emberből álló különítményt egy veszélyeztetett helyre, a honnan nem jöttek többé vissza az emberek. A véletlen úgy akarta, hogy ezt a huszonnégy embert lefotografálták indulásuk előtt. (A kép meg is jelent lapunkban.) Tiszt ismerősünknek meg kellett mutatnunk a fotografát, csak akkor hitte el, hogy csupán ez a kicsi különítmény veszett el és nem az egész ezred.

HUSZÁROK KÉSZENLÉTBEN.

ÁRKÁSZAINK UTAT VÁGNÁK A HIDHOZ.

BAUER TÁBORNOK VEZÉRKARÁVAL.

AZ OROSZ HADSZINTÉRRŐL. — Dietrich Antal alhadbíró felvételei.

NIKITA ORSZÁGA.

Nem a kicsisége volt az, a mi Montenegrót unikummá — mindenesetre egészen értéktelen unikummá — tette Európában. Az országok és nemzetek szerepe nem fizikai nagyságuk szerint szabódik. Ez csak egyik eleme a jelentőségüknek. Ennél fontosabb lehet sok más elem. Kis országok is őrizhetnek nagy hagyományokat és termelhetnek nagy értékeket. Egy kialakult nemzeti egyéniség a maga sajátos vonalaival pozitív és megbecsülendő tulajdona az egész emberiségnek, mert a megsemmisülése valaminek a hiányzását jelentené. A história élő valósága a muzeális értékeket is honorálja, ha csak aránytalanul túlnyomó érdeke nem kívánja a fölládoztatásukat. Még inkább a működő, termelő erényeket. Akárhány egészen kis nemzet adott virtusban és emberben olyat, hogy egész kulturánk gazdagabb lett általa. Még ha csak a svédre és a norvégokra utalunk, a kikből szintén nincs nagyon sok millió és mégis az egész világnak tudnak értékeset ajándékozni.

De mit képviselt, mit őrzött, mit adott és mit ígért a történelemnek és a kulturának a fekete hegyek országa? Semmit. De szálljunk lejjebb: mit adott saját magának? Elmaradottságot, nyomorúságot és kulturátlanságot. Terméketlen kőveken egy terméketlenségre kárhoztatott maroknyi nép: nem is egy önálló nemzet, hanem csak külön szakított része egy teljes összességében se nagy és kvalitásaiban másodrangú nemzetnek. A szerbnek. Nikita népe nyelvben, vallásban, véralakban tökéletesen ugyanaz, a mi a néhai Szerbiáé. Politikai különvalósága így semmi másban nem is érvényesülhetett, mint még szerényebb gazdasági fölszereltsége következtében. Abban, hogy a berendezése még kezdetlegesebb, kulturája még fejletlenebb, népe még tudatlanabb, mint volt valamivel módosabb testvére. Ennek a kilenczezer négyzetkilométerről a balkáni háborúkban tizennégyezer négyzetkilométerre nőtt országocskának egyetlenegy, harmincz kilométer hosszú vasúti vonala van, nincs egyetlenegy felsőbb iskolája, egyetlenegy gyára, egyetlenegy, a szó modern értelmében elfogadható városa. Se iskola, se ipar, se kereskede-

lem, se mezőgazdaság: ellenben a hadserege a saját méreteihez viszonyítva, egészen jelentékeny, a kaszárnyái összehasonlíthatatlanul modernebbek mint az iskolái, egy üveg szódavíz nem tud gyártani, de arzenálisa van. Ezt az Európa összes keresztény országaiban példátlan kulturális elmaradottságot az ország kicsisége és terméketlensége meg nem okolhatja. Egy kicsiny ország a legalkalmasabb arra, hogy egy jó, becsületes és okos kormányzat a legintenzívebb életet produkáltassa vele. A föld mostohaasága jól kormányzott, dolgos és egészséges erkölcsű nemzeteket — megint a skandináv példára utalhatunk — nem tudott megakadályozni abban, hogy az értelmi, a morális és az anyagi jólét magas fokára emelkedjenek. És semmi nagyrendű szempont nem parancsolta azt, hogy a mit Montenegróban katonai célokra költöttek, azon ne iskolát, utat, vasutat, gyárat, nyomdát teremtsenek. De egy nagybrendű szempont magának Montenegrónak külön állami létét se parancsolta vagy magyarázta.

Ez az egész ország egy mesterséges produktum volt egy számára, de nem belőle és nem a hasznára megfogalmazott rendeltetés programjával. Első megjelenésében: fegyelmi intézmény. A török szultán a Nyegusból való Petrovics kezére adja a fekete hegyek harcziás keresztény népét, hogy a folyton nyugtalanító szkipetárokat féken tartsa vele. Afelele közák intézményt szervez, lokális rendeltetéssel. Így kezdődik a montenegrói nemzet, hogy aztán egy ravasz, ügyes és tehetséges család becsapgyába. Fejlődjék tovább sajátos sorsának kialakulása. A kecskepásztorból lett vezér csak meghitt szolgálja lehetett urának, a szultánnak. De igaz, jó barátja hatalmas ura még hatalmasabb ellenségének, az orosz czárnak. Az a mondas, hogy zsványból lesz a legjobb pandur, megfordítva is érvényes. Panduri szolgálatainak méltánylása tette a montenegrói fejedelmet a török császár vazallusává: ura ellen elkövetett hűtlensége jutalma volt vazallusságának megszűnése. A mi hatalmat régi urától eszköznek kapott, a tulajdona lett, mert új patrónusának eszközéül szegődött. A botos ispánból földesúr lett: a pandur-hadnagyból a szláv eszme apostola. És az új gazda bőkezűbb is volt,

mint a régi; mert ez a magáéból fizetett, a muszka czár azonban a szultán jószágából honorált, a sajátjából csak a zsebpénzt adta hozzá.

Értékes barátja Nikita az orosz czárnak csak úgy lehetett, ha a kezére játszott hatalommal föltétlenül rendelkezik. Vagyis, ha Montenegróban nincs más akarat, mint a cetinyei ház uráé és nincs más rendeltetés érzése, mint engedelmesség minden pétérvári parancsnak. Ilyen hatalmat azonban a legkisebb emberi közösségek is csak a nép abszolút tudatlansága, a legnagyobb anyagi és értelmi nyomorban való tartása adhat egy uralkodónak. Csak egy olyan hatalmi rendszer, a mely az öntudat, az élel igényeinek leghalványabb derengését se engedje a lelkek mesterségesen megőrzött sötétségébe. És ennek a rendszernek Nikita király boldogtalan országában annál könyörtelenebbül kellett működnie, mert a szerep, a melyre magát ő elkötelezte, a legnyilvánvalóbb ellentétben állott alattvalói minden jogos és természetes érdekével. Egyik halálugrást a másik után produkáltatta velük, noha mi valóságos akadály se volt annak, hogy békében élhessenek, nyugodtan dolgozzanak és munkás, becsületes, józan igyekezettel maguknak egy szebb, jobb, tartalmasabb, derűsebb és fejlettebb élet föltételeit biztosítsák. De Nikita érdeke a szegénységet és a vakságot diktálta nekik: tehát nyomorúságban és sötétségben kellett tengődniök. És mennél jobban nőtt rablással szerzett vagy borralalóul kapott földekkel Nikita furcsa uradalma, csak a középkori nyomorúság, szolgaság és sötétség területe szélesedett.

Nemcsak a politikai alakulások, hanem az emberiség fejlődésének parancsa teljesedik abban, hogy ez a minden történelmi hivatás, minden kulturális hivatás és minden erkölcsi rendeltetés nélkül való alakulás, elenyésztesék. A gyilkos gránátok füstje mögött a mi csapataink a napfénynek nyitnak utat a fekete hegyek országának sötétségébe és az életet, az igazi, a modern emberi életet viszik a szerencsétleneknek, a kik halálos dühvel és elszánt-sággal próbálják elállni az utjukat.

Szöllősi Zsigmond.

A CENZURA.

A hírlapoknak, könyveknek és mindenféle egyéb nyomtatványoknak hatósági ellenőrzése, vagyis a cenzura nagyon régi intézmény. A pápai hatalom már a 14. században állított fel olyan intézményt, a mely egyházi szempontból felügyelt mindennemű közkezen forgó iratra. Az állami hatóságok a 16. század eleje óta alkalmazták mindenféle cenzurát, tehát körülbelül azóta, hogy a könyvnyomtatás mindenütt elterjedt és éreztetni kezdte a nyomtatott betű lelkére való hatását. S a mint nőtt a könyvnyomtatás hatása, annál szigorúbb és rendszeresebb lett a cenzura, — tétőpontját a 18. és 19. század fordulójára táján érte. A francia forradalom Franciaországra nézve — a gondolat szabadság folyományaké — megszüntette, de Napoleon visszaállította s nagy szigorúsággal kezelte. Ő úgy tekintette a sajtót, mint alkalmas eszközt cseljai szolgálatára, melyet ép azért keményen a kezében kell tartani. Ebben a tekintetben is ő adta a példát, a melyet a mai kormányok és hadvezetőségek is követnek háború idején.

A cenzura tipikusan abszolutisztikus intézmény: arra szolgál, hogy a fennálló állami és társadalmi rend ellen, a melyet az abszolút kormány képvisel, a legesekelebb felszólalás se lehessen, az embereknek még a gondolatai is hatósági ellenőrzés alatt álljanak s eleje vétségek olyan kritikának és igazgatásnak, a mely, ha egyelőre ártatlannak látszik is, valaha, a jövőben kicsirázva a meglévő állapotok felborulását eredményezhetné. Az abszolutizmus ideálja a mindenkor meglévő állapotok örök időkre való konzerválása s ennek volt mindig egyik legfontosabb eszköze a cenzura.

Érthető ebből, hogy nálunk legnagyobb szerepet a 19. század első felében játszott, a kormányzati gyámkodásnak és szoros hatósági felügyeletnek abban a korában, a melynek szelleme Ferenc császár és Metternich nevéhez fűződik köztudatunkban. A 18. században is megvolt már a cenzura, de nálunk alig érezték, egyrészt mert a szólásszabadság eszméje, mint közkívánság, akkor még alig derengett az elmaradt, szabad szellemi életre még alig vágyó íngyarság körében, másrészt mert az irodalom

még szegényes volt, a sajtó alig kezdett fejlődni, úgy hogy a cenzurának aligha volt sok dolga. Mikor azonban a francia forradalom eszméinek terjedésével s a 18. század végén a magyar szellemi élet fellendülésével a lapok és könyvek száma egyre nőtt, az emberekben egyre nagyobb lett a gondolataik közlésére való vágy — csakhamar a nemzeti fejlődés legnagyobb akadályainak egyikét kezdték látni a cenzurában s egyre gyakrabban emelkedtek fel ellene a politikusok, írók, újságírók, a közönség panaszaival. A régi írók háta mögött mindig ott volt a cenzor két czeruzájával, az író vállá fölött belenézett kéziratába, feszélyezte nemcsak gondolatai szabad kifejtésében, hanem még szavai megválogatásában is. Olyan nyűg volt ez, olyan zaklatás, a mely megkerítette a mesterséget.

A régi irodalomban kevés nyilvános felszólalást olvashatunk a cenzura ellen, a minek az az egyszerű oka, hogy a cenzura ugyan csak vigyázott, hogy őt nyilvános kritika ne érhesse s könyörtelenül elfojtott minden hangot, a mely az ő sérthetelensége ellen emelkedni mert. Annál többet olvashatunk róla az írók levelezéseiben és mindig a harag, a bosszankodás és a lenézés hangján. A cenzor úgy állott az író szemében, mint egy okvetetlenkedő, kicsinyes, ostoba, túlbuzgó ember, a ki gyönyörködve keresi az író munkájában a törölni valót s rosszindulata akkor elégül ki, ha mennél több kellemetlenséget tud okozni. Ez persze a személyekre vonatkoztatva, egészen szubjektív felfogás, a bosszankodás levegőjében keletkezett. A cenzorok hivatalnokok voltak s mint minden hivatalos intézményben, voltak köztük okos és jóindulatú, ostoba és rosszmájú emberek vegyesen. Sok kitűnő, kora műveltségének magas színvonalán álló ember volt a cenzorok között. A hiba természetesen inkább rejtett az intézményben, mint az emberekben: az abszolutisztikus cenzura maga természeténél fogva zaklató, ellenszenves intézmény, minden ember természeténél fogva haragszik arra, a ki gondolatai szabad kifejtésében akadályozza. S a cenzura, a míg fennállott, mindig rendőri célokat is szolgált, szpicli-szaga volt, — annál jobban gyűlölték érte. A kicsinyes zaklatás oka leginkább onnan származott, hogy

a cenzor hivatalnok volt, a ki bürokratikus észjárás szerint okoskodott s a főszeponat az volt előtte, hogy őt valami baj ne érje felettes hatósága részéről. Ha valamit, a mit bizvást approbálhatott, kitérőt, abból nem származhatott baja, ha ellenben megengedte valaminek megjelenését, a mit felettes hatósága eltiltandónak talált, azért orrot kapott, s nem egyszer el is csapták. Ha tehát a legesekelebb mértékben is kétséges volt az eset, mindig törött. Ebből eredt a cenzura sok kicsinyessége. Voltak ezenfelül cenzorok, a kik maguk is szerettek belekontárkodni az irodalomba, saját irodalmi nézeteik, pártjaik, rokon és ellenszenveik voltak s formálisan földöztek a nekik ellenszenves írókat. Ezért gyakran megesett, hogy az író, ha tudta, hogy a pesti cenzor animozitással van iránta, Pozsonyba vagy Bécsbe küldte munkáját cenzurára.

Nálunk a cenzura erőszakos megszüntetése jelenti tulajdonképen a szabadságharc kezdetét. Az 1848 márczius 15-iki események legfőbb eredménye tudvaleg az első cenzuramentes nyomtatványok kinyomatása volt. A szabadságharc után a régi gyűlöletes formájában kelt életre a cenzura is az abszolutizmus sok más intézményével együtt, sőt sokkal szorosabb kapcsolatba került a rendőrséggel, mint azelőtt. Az alkotmány helyreállítása aztán megszüntette. Európa többi országaiban is 1848-ban, a forradalmi mozgalmak hatása alatt szűnt meg, — csak Oroszországban maradt fenn. Ott abszolutizmus uralkodik s az abszolutizmus ügylátszik nem fér meg a sajtószabadsággal, gyökeres eszmei ellentét van köztük.

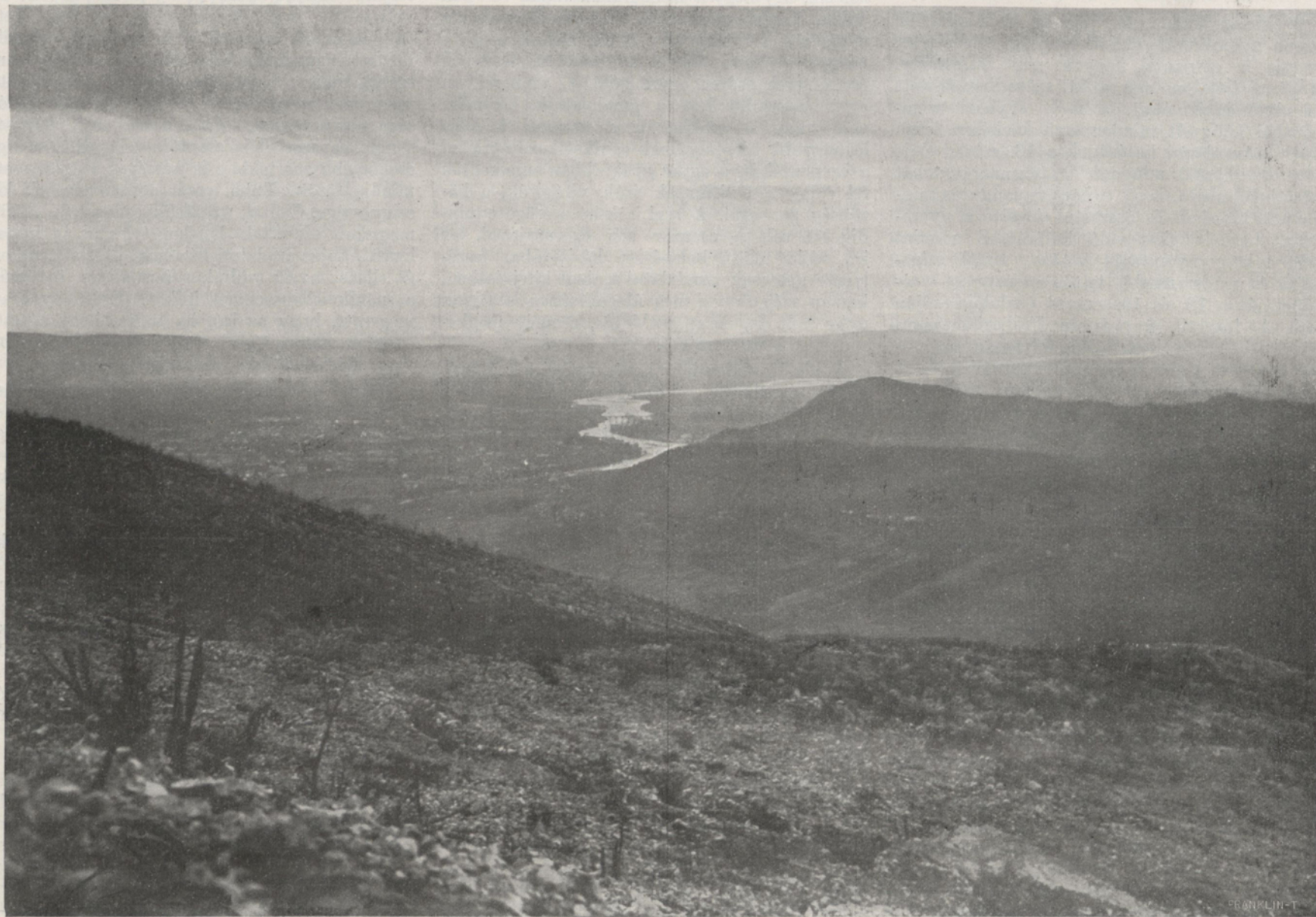
A háború visszaidézte a cenzura idejét s a hadviselő államokban a sajtó mindenütt készségesen alávetette magát az ellenőrzésnek, mert belátta, hogy a nemzeti érdek kívánja, hogy még jószándékból vagy tévedésből se kerülhessenek oly dolgok nyilvánosságra, melyek a háború céljainak árthatnak. A cenzura intézményébe beletörődött mindenki, — a kezelése ellen azonban mindenütt merültek fel panaszok és pedig mindenütt csaknem tökéletesen ugyanazok, a mi annak a jele, hogy a tapasztalt bajok az intézmény lényegében gyökeredzenek.

415.
AZ ELPUSZTULT OTTHON. — Pörge Gergely rajza.

MENEKÜLŐK. — Pörge Gergely rajza.

AZ ISONZO VÖLGYE.

SIROCCO.

A DÉLNYUGATI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

AZ EGYIK HARCZTÉR.

A HOL AZ OLASZOK VANNAK.

A DÉLNYUGATI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

A MÁSOK NAPJA.

Regény.

Ira Heyking Erzsébet grófnő. — Fordította Kherndl Margit.

Mallone gróf és grófné nagy közkedveltségnek örvendtek Washingtonban.

A gróf idős volt és beteges, de sokkal idősebbnek és betegebbnek látszott, mint a milyen volt. Ez megadta neki a jogot arra, hogy bármikor visszavonulhasson a társaságtól. Sokszor élt is ezzel a joggal, mert a diplomaták egy oly, kihalóban lévő iskolájához tartozott, a mely a titokzatosság nimbusát kereste. Uralkodói erénynek látszott a gróf előtt a megközelíthetlenség, a szívárványával vetekedő ritka megjelenés; mivel pedig nagyköveti feladatát, hogy uralkodóját személyesen képviselje, igen komolyan vette, mindig iparkodott az erre alkalmas tulajdonságokat fejleszteni magában.

Mallone grófné fiatal és szép volt és mindkét tulajdonsága a valóságnál is nagyobbak látszott. Ez jól illett olyan országban, a hol igen sok a fiatal, szép asszony. Midőn a grófné Washingtonba érkezett, üresedésben lévő helyre talált az ottani társaságban, a mely szinte vámi látszott, hogy a helyét elfoglalja. Abban az időben ugyanis a diplomaták oly tömegének volt amerikai a felesége, hogy a washingtoniak unni kezdték a marquiseket, duchesseket, ladyket, a kik mind azzal díszkedhettek, hogy Chicagó, Detroit, vagy Omaha leányai. Kellemes változatosságnak látszott, hogy egyszer olyan asszonyt küldtek hozzájuk, a ki bebizonyíthatólag tengerentúl született. Mallone grófné még csak néhány hete volt amerikai lakos, midőn a megszámlálhatatlan teák egyikén, a melyek rendezésében a washingtoni világ tetszését találja, egyik híres szenátornak márványtól és aranyozástól ragyogó házában Homer Dwight Mix-nek, egy újonnan megválasztott, a leendő nyugatról származó képviselőnek nevével megismerkedett, s így szólította meg: «Igazán őszintén örülök, hogy megismerkedhetem Önnel, asszonyom és annak is, hogy nem közülünk való, hanem hogy hamisítatlan hazai ezikk. Mert, midőn elhatároztam magamat, hogy Mr. Dwight Mix-et Washingtonba kísérem, így szóltam hozzá: «Homer, kedvesem, a sok diplomata, a kiktől ott hemzseg a világ, oly üdítő lesz az elmének, mint egy kirándulás Európába, tengeri betegség nélkül.»

Így lett Mallone grófné Washington európai asszonya. Igen nyílt házat tartott, a melyben a számos szabad amerikai, a kik az Egyesült-Államok minden részéből hetenként Washingtonba áramlanak, mindig azzal a kedvességgel fogadta, a mely sokszor a legököltebb közömbösség kifejezése. Abból az időből, midőn házassága előtt udvarhölgy volt és abból a sok udvari tisztségből, a melyekbe férjét elkíserte, mielőtt a nagy köztársaság nagykövetévé neveztetett ki, bizonyos udvari szokásokat sajtóított el. Csodálatos, hogy ez a vonás is fokozta közkedveltségét Washingtonban. Oly hamisítatlan egyéniség volt! Mellone grófné tudatában volt annak, hogy a legmagasabb állású európai modelleket tanulmányozta arra nézve, hogy mily magatartás helyes az élet különböző viszonyai között és annyira meggyőződésévé vált, hogy mindig a leghelyesebbet találja el, hogy képes volt eszhatatlanságának hírért másokban is felbuzdítani. Egyik előbbi állásában úgy is hitták, hogy: a csodálatos.

Néhány évi washingtoni tartózkodás után azonban Mallone grófné kimondhatatlanul unni kezdte magát. Tökéletesen ismerte már a Fehér Ház tömeges ünnepéveit, a washingtoni fogadónapokat, a melyekből egy tucatnyi a kalendáriumban minden napjára. Táncozott az összes gombaszéri «arvasággal» termő, újnál-újabb milliórdos családok megszámlálhatatlan báljain, a hol a parvenü-éig gyanújának elkerülésére a kotillon-ajándékokat már nem aranyból adták többé, hanem ezüstből, az asszonyok pedig gyöngyösrókkal védekeztek a légáramlat hűtő hatása ellen. Még az alkalmi kirándulások New-Yorkba, a washingtoni fardt diplomaták üdülő helyére sem érdekelték többé Mallone grófnét; pedig «neki» abban sem volt módja, hogy mint férje, személyes megfigyelési eredményeinek diplomáciai jelentésekben való megörökítésével szórakozzék. Természetesen nem hiányoztak fiatal emberek sem, a kik nem igen

1. Vízfordó koci az Isonzo mellett. — 2. A karszt.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

tudták, mit csinálnak életük számos órájával és a kik szívesen készen lettek volna arra, hogy a grófné társaságában megtegyék azt a kísérletet, hogy két egyesített unalom nem szüntetheti-e meg egymást kölcsönösen. De Mallone grófné nem járt ismeretlen utakon. Az országút ugyan sűrű és poros, de a járhatatlan utakon igen sok a tüske és azt sem tudja senki biztosan, hova vezetnek. Így állandóan körülrajongta őt a sok, nagobbrészt igen fiatal csodáló, a kiknek tetszett biztonsága és hízeltgett előkelő lénye, de a könnyed védekezés ily nem túlkomoly támadások ellen életének rég megszokott, meglepetést nem okozó elemévé vált. Legtöbb meglepedést még az okozta neki, ha azt gondolhatta, hogy egyik-másik ily ifjúnak életére befolyással lehetett. De ilyen alkalom kevés volt; így egyelőre unatkozott.

Mivel azonban sokkal jobban nevelt volt, sem hogy sokáig tért engedett volna levert hangulatának, körültekintett, hogy mivel tölthetné be az élet ürességét. Így jött arra a gondolatra, hogy a családi életnek is lehet varázsa. Eszébe jutott véletlenül, hogy testvére és unokahuga van, a kiktől legujabban csak karácsony és születésnap alkalmából emlékezett meg, és arra a meggyőződésre jutott, hogy özvegy nővére szórakozására, hoga kiművelésére szolgálna, ha egy ideig házában Washingtonban időznének. Mert a grófné mindig

a mások előnyét látta abban, ha valamit kívánt tőlük. Elhatározta, hogy a tervezett meghívást megbeszéli férjével, és midőn ebéd előtt egy pillanatra találkoztak, ez meg is történt, a mennyiben így szólt: «Frank, úgy érzem, hogy tennem kell valamit Iza és Baby érdekében. Meghívom őket a tél hátralévő részére.

Írásbeli meghívó indult Clam Craven grófné címére Dusterhusenbe, hátsó Pomerániába. Körülbelül ez volt a tartalma: «A legnagyobb kereskedelmi hajók egyikét használjátok; nem ismerem őket saját tapasztalásból, de úgy mondják, hogy mostanában ezek sokkal biztonságban állják a tengert a téli viharokban, mint a gyorshajók. Az egyik igazgatót jól ismerem, félárú jegyet is szerezhetek nektek. A pár nappal meghosszabbított tengeri utazás bizonyára előnyökre fog válni. Tengeri utazásokat most mind gyakrabban ajánlanak üdülésül. Több jó tanács következett ezek után, kivált a becsomagolandó toalettek fontos kérdésében, a mi Mellone grófné nézete szerint minden élet-eseménynek legfontosabb oldala. «Hozzátok csak el legjobb ruhátokat» írta és ne gondoljátok, hogy itt lehet olyan ruhát viselni, a mely odaát már nem illő. Amerikában a legjobb éppen csak elég jó.

Néhány héttel később, midőn a sápadt téli napfény kínosan vergődött a füstön és ködön át, óriás kereskedelmi hajó futott be New-York

1. Olasz granátok (egy napi szákmány). — 2. Az Isonzo.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

kikötőjébe. Legmegerősebb külseje dacára olyanok látszott az a hajó, mint egy másvilági jövevény: a zuzmára egészen ellepte és jégcsapok lógtak rajta. Az árbocok és hajókötelek hófehéren ragyogtak, mintha csak üvegből fújták és ezukorszállakból szótták volna.

Csak kevés utas szállott ki a hajóból. Két hölgy volt közöttük. A következő napon a reggeli lapokban vastagon nyomtatva ez volt olvasható:

«A washingtoni idegenek társaságának örvendetes megnövekedése! Egyik legkedveltebb követségünknek vendégei érkeztek!

Szép anyjával szép leány.

Megérkezett Clam Craven grófné, leányával, nővére, Mallone grófné látogatására.

A hölgyek, a kik ez alatt már New-Yorkból Washingtonba utaztak, ott olvasták a reggeliző asztalnál a követségben megjelenésük és toalettejükhöz részletes leírását.

«Első eset, hogy lapokba kerülök» mondá Baby kontessz és kedves merengéssel időzött aranyos hajának leírásánál és az újságíró által leírt arisztokratikus megjelölésénél.

— Itt az áll, hogy testvéreknek látszunk, mama — folytató, — igazán hihető ez?

— Sokkal könnyebben, mint az, hogy lánya vagy az anyádna — mondá Mallone gróf, kinek olyan hangja volt, mintha mindig fardt lenne.

— Elhisznek az emberek tulajdonképpen

mindent, a mi az újságokban áll? — kérde Baby tovább. Nagybátyja pedig így felelt:

— Némely dolgot szentül elhisznek, a tudnivalik olyanról van szó, a miről nem mernek itéletet alkotni maguknak, hogy valóságban olyanok-e, a milyeneknek a lapok állítják. De arról, hogy egy lány szép-e, még olyanok is meggyőződhetnek, a kiknek szellemi érték megítélésére nincsen képességük. Ezért az újságíró sokkal nehezebben tudja egy asszonyt a szépség-hírnévét megszerezni, mint egy miniszternek, diplomatának azt a hírt, hogy nagy államférfi.

— Látom a lapokból, hogy nagy hírnevű utitársatok volt, a híres hírdítő mérnök Brincken Erich, — mondá Mallone grófné.

— Oh hogyan lehet azt érdekesnek találni! — mondá Baby és elbigyeszté csinos kis száját, a lebecsülés kifejezésével. — Borzasztó komoly öreg ember.

— Öreg — kérde Mallone grófné esodálkozva, — alighanem csupán a tizenhat esztendő munkája annak. Mi utolsó amerikai időzése idejéből ismerjük, — a harmincas évek vége felé tarthat.

— Hát igen, Aga néni, — felelt Baby, — nem is értek én az alatt mindjárt hófehér haját és szemüveget, hanem valami olyan komolyat, kiváló. Egész hajótunk alatt Brincken úr mellett az az érzésem volt, a melyet gyermekkoromban éreztem felnőttek jelenlétében; úgy

éreztem magamat, mintha újra kis gyermekké lettem volna. Különben kérdeztek meg mamát, hisz az egész idő alatt csak ő velem beszélt.

Úgy látszott, mintha könnyed pirulás suhant volna el Clam Craven grófné arcán és kissé sietve mondá:

— Brincken úr nekem igen tetszett; igen kellemes órákat éltünk át az utazáson. Elmesélte nekem, hogy egy rövid idő előtt épített új vasúti hidat megnézni jön az Egyesült-Államokba.

— Igen — mondá Mallone — hallottam már róla. A hidat Ted Vansittart építette egy vasútján és úgy mondta, hogy Brinckent ide várja.

— Aga — fordult feleségéhez — igyekezni fogunk, hogy Iza hírneves honfitársát lehetőleg sokszor magunknál láthassuk, — érdekes emberek itt is oly ritkák!

— Oh Frank bácsi — kiáltott most mindent félbeszakítva Baby — én itt mindent oly isteninek talállok, hogy azt kívánom, bár adnók el azt az ócska Dusterhusenunkat s egészen itt maradhatnánk.

Mallone grófné házában magántitkárnő volt alkalmazva, a ki a számtalan jegyet és megbízást a hölgyek számára elintézte és a farszói telefonszolgálatot ellátta. Korán reggel megszólalt már a telefon és csöngetett az egész hosszú napokon át, sokszor sietős kérdézőkördéseket, fontos rendelkezéseket, még többször azonban czéltalan beszélgetéseket tolmácsolva: «Nem lehet zöld szegfűt kapni, fekete Irst küldök az asztal díszítésére. — «Nem volna kedve holnap velem jönni New-Yorkba a «Parsifal-ba? azután vacsora Jackkal Sherry-nel» «Ma a kongresszusban zajos lesz a tárgyalás Venezueláról; eljönnek?» «100 mérföldnyire Washingtontól összetört az automobilom, kérem ne várjanak lunch-re» Vagy következőképp is: «Halló halló! Jó reggelt! hogy áll a világ folyása?» «Remekül nézett ki tegnap, el voltam ragadtva az öltözködéstől, Isten önnel!» A titkárnő mindent lelkiismeretesen feljegyzett, a mi távollétük alatt érkezett és a mi kizárólag arra a czélra szolgált, hogy az életet kellemessé tegye. Mert jól mulatni, azt fontos életpályának tekintették, és ennek technikája — akár bármely más pályáé — igen sok fáradságba került. Egy csomó közönséges dolog úgy betöltötte a napot, hogy este azt gondolta az ember, hogy munkát végzett, és a jól teljesített kötelesség okozta elégedettséget érezte. Iza e mozgalmass élet láttára azt gondolta magában, hogy minden ember valószínűleg mégis csak munkára van teremtve, mert épp azok, a kiknek nincs dolguk, bizonyítják ezt legjobban az által, hogy nem nyugszanak, míg mulatságaik nem öltönek oly formát, hogy az összetévesztésig hasonlítanak a kemény munkához.

Iza ebben az idegen világban eleinte kissé bizonytalanul érezte magát, úgy tetszett neki sokszor, mintha a mozgás, a melyet a hajón érzett, átvivődött volna a földre és sok minden mozogna, a mit eddig szilárdnak képelt.

Baby ellenben az új emberek, fogalmak és tárgyak között oly könnyedséggel találta fel magát, mint ha öröktől fogva éppen erre termett, nevelődött volna.

— Mily kár, hogy nem leányom — gondolta Mallone grófné, ha észrevette, mennyi csodáló pillantás kísérte még majdnem gyermekes szép hűgát. — Alkalmazkodó képességével egészen amerikai, és oly jól illenék a mi világunkba, hogy elért sikereit látva, az ember maga is megint kedvet kap. Tulajdonképpen nagy szerencse lenne Babyra, ha örökre közénk jöhötte; mert hisz, mint sok más anya, szegény Iza egyáltalán nem érti lányát és fogalma sincsen róla, hogyan helyezhetné kedvező világításba, hogyan jutathatná kedvező életviszonyok közé.

Mallone grófné életrészen minden oly szabályosan ment végbe, mint az érdemelek kiosztása a hivatalnokoknál, a kiknek csak magasabb életkort kell elérniök, hogy biztosan részesüljenek bizonyos kitüntetésekben. De mégis volt egy-körülmény a grófné életében, a mely nem felelt meg a fentjelzett szabályszerűségnek. Egy évi házasság után fának, 3 évi után leányának kellett volna születnie, de mind a kettő elmaradt. Hogy ezt a hiányt jóvá tegye, szeretett nevelésről beszélni és jelezte, hogy mily eszmorítóan keveset értenek hozzája azok az asszonyok, a

a kinét egykor udvarhölgy volt, örömét lelte volna benne, ha láthatta volna, mily hűségesen másolta le őt.

Az első teremből lassan egy másodikba özönlöttek a vendégek, a hol vigabb élet folyt, és a hol egy nagy asztalnál különféle frissítőket nyújtott néhány amerikai hölgy, a kiket Mallone grófné, a washingtoni divatnak megfelelően felkért a segédkezesre.

Fiatal diplomáták nagy számban voltak a vendégek sorában és az idő haladtával amerikai férfiak is kezdtek megjelenni, a kik addig talán fontosabbak voltak elfoglalva.

Mint a legtöbb ünnepélyen, néhány éppen átutazó híres egyén is meg volt hívva: egy öreg német író, a ki statisztikai munkát készült írni az amerikai ruházat fényezéséről, és egy ifjú francia költő a legmodernebb iskolából, a ki az 1830. évi divat szerint öltözött és Amerikában anyagot akart gyűjteni: «Mulier nefas aeternum» című nagy tanköteményéhez, a melynek a nők kiáltásának szükségességét kellett volna bebizonyítani.

Mallone grófné azonban várakozásteljesen figyelt a teremajtóra, a melyen még mindig nagy kalapok hosszú tollakkal, puha szőrme díszek, és nagy karmantyuk ömöltek feleje. Végre, a legmagasabbnál kalapok fölé emelkedve, most egy simára borotvált férfiarcz merült föl. Minden szilárd és határozott volt ezen a fejen, mintha művész alkotta volna, a kinek a keze egy pillanatra sem ingott meg, hogy a lelki szemei előtt lebegő kép hű mását adhassa. Az ujjannan érkezettnek homloka nyugodt, sima volt, fölötte rövidre nyírt sötét haj; hatalmas szemöldökei egyenesek voltak, és bearnyékolták a szemeket, a melyek azonban nem szorultak árnyékolásra; rettenetlenül és győzelmes bizalommal tekintettek, mintha azt akarták volna kifejezni: «Nem is hiszem el nektek, hogy a világ oly nehezen győzhető le. És a száj szilárd vonása, az erősen kifejtett állkapocs, a szemek bizonyos jogot adott, hogy így szóljon.

Most a hölgyek előtt állott és Mallone grófné így szólott hűgához: «Baby, egyik igazi jó barátomat akarom neked bemutatni: Mr. Ted Vansittart»-ot.

— A kit ily szavakkal fogadnak, kétszeresen sajnálja, hogy oly későn érkezik, — mondá Ted — de Brincken volt nálam s elbeszélgettünk. Ő is itt lesz minden este mindjárt.

Mialatt még beszélt, Brincken is megérkezett és a vendégek rikoló sorai között a hölgyek felé haladva, mindjárt Izához fordult. Midőn ő a két férfi: egymás mellett látta maga előtt, feltűnt neki, hogy a kettő között halvány hasonlóság van, a mely határozottabban fejeződött ki az általános típusban, mint az egyes vonásokban. Erich Brincken-re föltekintve azt találta, hogy a bevándorlók, a kik évszázadok előtt a vad, de szabadságot ígérő világűrbe költöztek, ily határozott kifejezésűek lehetnek, a zord sors által megedzve és hogy azután az új hazában fiaik születtek, a kik, mint Ted Vansittart, egész szívós rátermettségüket örökölték, a kiken azonban egy új, oly nemzedék önbizalmának varázsa ragyogott, a mely a szolgátságot sohasem ismerte.

— Most már annál tovább kell maradniok, — mondá Aga, — férjem már igen örvend, hogy láthatja Önt Brincken úr, és úgy mondá, hogy tartóztassam Önt. Önnel pedig Vansittart úr, meg kell beszélnem, hogy mit kell kívánsi hugomnak Washingtonban megmutatnunk.

Csak midőn már a többi vendég eltávozott és csak a két úr s a nagykövetség legifjabb attachéja, Pogarell herceg maradt még, jött elő Mallone gróf dolgozó szobájából.

— En már megint, — mint rendszeren, — feleségem estélyének legjobb pillanatában érkezem, t. i. midőn már vége van: — mondá szokott fáradt modorában.

— Igen, ma megerőltető volt a szórakozás, — mondá Aga helybenhagyólag.

— De a helyett holnap bizonyára ismét az lesz a «Tükör»-ben, hogy senki nem ért olyan tökéletesen vendégek fogadásához, mint a szép Mallone grófné, — vetette közbe Ted.

— Oh kedves Mr. Vansittart, — felelte Aga hanyag hangon, — hiszen én sohasem vetek egy pillantást sem a «Tükör»-be.

— És mégis; senkinek sincsen kevésbé oka tartani attól, hogy a tükör mit mondhat neki, mint önnek, felelé Ted.

(Folyt. köv.)

AZ ÚJÉVI MALACZOK. — Zsófia Géza rajza.

kiknek gyermekeik vannak, közöttük mindenképp az utózatát nővére.

— Így azután Baby kellemes szórakozás tárgyává let. nagynénje számára. A grófné elhittette magával, hogy hoga körül hivatást kell teljesítenie. Egyelőre abban vélte azt megtalálhatni, hogy Babyt a washingtoni saison társaságaira illő öltözékekkel lássa el.

— Szegény nővérem, — gondolta a grófné, — soha sem volt praktikus és kis birtokán egészen magába vonult és almodozóvá let. Így most azt sem tudja, hogy Baby 1000 szaszin selyem ruhája járja-e még a kis ebédre és hogy az orgonavirágos kalap a tutaszokra megfelelő-e?

Mert Mallone grófné azon nők közé tartozott, a kiknek képzeletében minden esemény azonnal tolette-kérésre változott at. Férjé és zsidokba követte. Részt vett koronázásokon, államférfiak temetésén, világkiállítások megnyitására, békekongresszusokon és győzelemi ünnepeken és mindenütt azt az egy tapasztalást tette, hogy minden lehetséges esemény egyik kimaradhatatlan következménye az, hogy bizonyos kalapok és ruhák beszerzését teszik szükségessé. Mallone grófnének különben igen keves kezpelő tehetsége volt, de minden hírnél, a melyre változatos élete magával hozott, azonnal meglátta, mint valami tükörben, az általa megkívánt öltözetet; a yachting öltözékben; szabályszerű udvari kivágású ruhában hosszú uszálynyal, tályokkal; udvari szokásnak megfelelő gys. öltözetben; dominóban és álarcban; automobil sikkában, kópönyeggel és szemüveggel; számtalan változatú létezet ezekben a ruhákban, a melyek a nagyvilági nők életét új sportok és uazó módok által évről-évre nehezebbé tették. Irigykedve és kicsinylőleg mosolyogva iparkodott ama távoli idők elképzelni, a mikor egyetlen fal elegendő volt a Favorite palota egyik szalonjában arra, hogy a híres divathölgy, badeni Sybilla várgrófné

képeit összes öltözékeiben fölvegye. Mallone grófné ruhái sok kilométer mulat takartak el. Úgy feküdtek mögötte, mint számtalan levedlett kigyóbőr, kábító különbözőségben, de nyomasztó egyformaságban.

És most Baby első lépteit vezette ezen az örök öltözés és vetkőzésből álló úton, a melyen jorok, bálók, ebédek, automobil- és szánutak voltak az élet határkövei, és a melynek végső céljaként hűgának lehető legtöbb változatoságot nyújtó házassága lebegett. Ez természetesen nem lesz könnyű! Vagyontalan európai nő! És éppen Amerikában, a gazdag leányok hazájában! De Baby oly feltűnően csinos és üde volt; — és ezen kívül, a grófnét a nehézségek mindig csak sarkalták. Sportkedve felébredt. Hisz ez volt az, a mi életében hiányzott; czél, a mely megerőltetést, a megerőltetést. Az utóbbi idők unalma eltűnt: mérlegelve és átgondolva tekintett körül ismerősei körében, a melyben a házasuló férfi sajnos oly ritka volt, de annál több olyan, a ki mindig kész volt arra, hogy őt vagy más férjes asszonyt bájosnak tartsa. Úgy gondolta azonban, hogy máris fölfedezte azt, a kinek érzelmeit a házasság útjára remélte terelhetni.

Egyik első döntésén nővére és hoga megerőltetése után, Mallone grófné nagy teát adott tisztelőitükre.

Néhány száz vendég érkezett; nagyjából három századnyi megkülönböztetésű eleganciával tündek ki. Ujjannan érkezett európaiakhoz három szokásszerű megszólításuk volt: «El vagyok ragadtatva, hogy láthatom!» vagy «Remélem, jó útja volt a tengerem; legtöbbször azonban: «Hogy tetszik Önnek Washington?»

Igy vonultak át az első termen, a hol a nagy követné állott, néhány rokontól és nagykövetségi titkártól körülveve. Mallone grófné ilyen alkalommal mindig azt a benyomást tette, mintha trónlépcsőn állana és a királyi hercegné,

A NAGY HÁBORÚ ALBUMA.

Lapunk mint azelőtt, az idén is dús kiállítású, művészi díszű albumot ad előfizetőinek karácsonyi ajándékkul. Az album tartalma ezúttal a háborúval foglalkozik, úgy szövegében, mint rendkívüli művészi értékű képeiben. Kiváló művészeink:

Garay Ákos, Juszó Béla, Pörge Gergely, Vadász Miklós, Zádor István

illusztrációin és **Helbing Ferencz** által készített művészi díszeken kívül

nyolcz pompás mélynyomású műmelléklet

és nagymennyiségű érdekes fénykép, saját harctéri tudósítóink fölvételei adják az album illusztratív részét, a mely gazdagságával és értékével pártját ritkítja a magyar irodalomban.

A szöveg a nagy háború hiteles, pontos, jól megírt története 1915 őszéig, haditudósítók tollából.

Az album úgy, mint régebbi albumaink is, 5 iven, díszes borítékban fog megjelenni, **Juszó Béla** színesen reprodukált festményével czímlapján.

Minden előfizetőnk — újjévkor belépő új előfizetőink is — ingyen kapják az albumot, mint lapunk karácsonyi ajándékát.

A jelenlegi súlyos nyomdai munkaviszonyok miatt azonban albumunk nem készülhetett el karácsonyra: ezért némi türelemre kell olvasóinkat kérnünk. **Január hó folyamán összes előfizetőink meg fogják az albumot kapni.**

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
természetes
égyvényes
SAVANYÚVIZ.

A VÖRÖS KERESZT
(A genfi egyezmény ismertetése).

Irta:
MOLNÁR VIKTOR
nyug. államtitkár
Ára 60 fillér.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll.
Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.

Körponti víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízörömví emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, földméri előirányzatok gyorsan készíttetnek. ::

A HÁBORÚ NAPJAI.

December 22. Az orosz s a nyugati harctéren nincs lényeges esemény. Az orosz harctéren az olaszok tüzérségi tevékenysége a tiroli déli arcvonal ellen tovább tart. A többi arcvonalon is helyenként elszigetelt tüzérségi harcok. Voljénél egy olasz század támadása a tolemini hídfő ellen összeomlott. A délkeleti harctéren Ipeknel újabban 69 a szerbek által elősott ágyút zsákmányoltunk. A törökök dús hadiszákmányról tesznek jelentést az Ari-Burnu szakaszon, közte két nehéz ágyú, egy tábóri ágyú s rengeteg különféle hadiszer. **December 23.** Az orosz harctéren nincs különösebb esemény. A nyugati harctéren a németek visszafoglalták a Hartmannswellerkopf csúcsát, 1360 francziát elfogtak. Az orosz harctéren a Judikáriákban hevesebb ágyúharc, a tengermeléken, Podgoránál egy olasz zászlóalj támadását visszavertük. A délkeleti harctéren egy Topca környékén még az északi Tara-partszéklin rejtvé maradt montenegrói osztágot rövid harc után elfogtunk. A törökök dardanellai harctéren heves ágyúharc. Az Irak-arcvonalon a török csapatok az egész arcvonalon közelebb jutottak az ellenség megerősített állásainak dróttakadályaihoz.

December 24. Az orosz harctéren a besszarábiai arcvonalunk egyes részei elleni orosz támadásokat visszavertünk. A németek előzték a francziákat a Hartmannswellerkopf északi lejtőjén levő állásukból is. Az orosz harctéren az ellenség bombázta a lardarói megerősített területet és a tolemini hídfő mellett lévő állásainkat. A délkeleti harctéren újabb 600 foglyot szállítottunk be.

December 25. Az orosz harctéren a Raranczétól Keletre rajtatással előztük azokat az orosz erőket, melyek a tegnapi visszavert támadási kísérlet után állásainkhoz közel beásták magukat. A németek keleti harctéren orosz felderítő osztásokat visszavertek. A nyugati harctéren a németek La Bassétól nyugatra sikeres robbantásokat végeztek. Az orosz harctéren az ellenség ágyúitza a tolemini hídfő ellen egész nap tartott. Az Altissimo északi lejtőin egy olasz század előretörését visszavertük. A délkeleti harctéren, valamint a törökök harcterein nincs újsg.

December 26. Az orosz harctéren a Polesie mocsaras területén erős orosz felderítő osztásokat visszavertünk. Német őrjáratok vállalkozásai Dünaburg vidékén sikerrel jártak. A nyugati harctéren a tartós esőzés miatt a harci tevékenység csak csekély volt. Az orosz harctéren az olaszok-

nak a doberdói fensík déli része elleni közeledési kísérleteit könnyen visszautasítottuk. A délkeleti harctéren nincs változás.

December 27. Az orosz és a nyugati harctéren nincs lényeges esemény. Az orosz harctéren az olaszok tüzérségi tevékenysége a déltiroli arcvonal ellen ismét élénkebb volt. Az Etsch-völgyet keletről övező magaslatokon Roveretótól délre lefolyt útközénel az ellenség 200 embert vesztett halottakban és sebesültekben. Az Isonzo-arcvonalon szörványos ágyúharc. A délkeleti harctéren sem történt lényeges esemény. A törökök jelentik, hogy a szeszusiak több oszlopban sikerrel folytatták támadásaikat az angolok ellen Egyiptom nyugati határánál. Sívah vidékét az angolok kiurították, Matruh községet, miután az angol csapatok megverték, megszállták. A Dardanelláknál erős ágyúharcok.

December 28. A besszarábiai arcvonalon és a Dnyeszternél Zaleszczykítól északkeletre ismételt erős orosz támadásokat véresen visszautasítottunk. Különösen a Pruth és a Toporoutztól északra fekvő erdő-öv közt igen heves tüzérségi előkészítés után intézett öt támadást utasítottunk vissza s az ezután intézett 15—16 sor mélységű tömeg-támadás is összeomlott tüzérségi tűzünkben. Hasonlóan jártak a Dnyeszteről északra intézett támadások is. A nyugati harctéren heves tüzérségi, kézigránát és aknaharcok, a Hirsstein ellen egy francia előretörés. Az orosz harctéren a déltiroli határon ágyúharcok. A délkeleti harctéren a montenegrói csapatainktól üldözve Godijevóból Bioca felé vonulnak vissza. A törökök további sikereket érnek el az Irak-arcvonalon Kutelamara táján s Sed il Bahrnál heves ágyú, bomba és torpedó-harcokat vívnak.

Új regényeink. Mai újjévi számunkban két új regény közlését kezdjük meg. Mind a kettő a maga nemében kiváló munka, magas irodalmi színvonalú s e mellett érdekes olvasmányt nyújt közönségünknek. Az eredeti regényt **Lakatos László** írta, gyorsan népszerűsége s általános irodalmi megbecsülése jutott fiatal írónk, a kit olvasóink már két regényéből és számos novellájából ismernek s a kinek e regénye talán a legmélyebb és leggazdagabb minden eddigi munkája közül. A fordított regényt a németek mai leghíresebb írónje, gróf **Heyking Erzsébet** írta, a kinek *Briefe die ihm nicht erreichen* című regénye világhíre jutott s a modern német irodalom legolvasottabb termékei közé tartozik. A másik napja című regénye is,

DELI BAR
Budapest, V., Wurm-utca 2. sz.
DECEMBER 1-ÉN MEGNYILT.
Modern, valamint kényelmes berendezésével fogva, az eddigi hasonló mulatóhelyiségeket minden tekintetben felülmúlja.
Színház után friss vacsora.
Reggelig nyitva. A kávéházban d. u. 5—7-ig zene.

Ékszerek, Ezüstneműek,
örök gyári árban beszereszhetők **SÁRGA JÁNOS** cs. és kir. udv. száll. Budapest, Kilyó-tér 5.
Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve. Alapítva Kolozsvárt 1895.

Olvassa a hirdetéseket

Fog-Krém
KALODONT
70 Fillér

LOHR MÁRIA
A főváros első és legrégibb csipkésztűző, vegytisztító és kelmeasztó gyári intézete. **(KRONFUSZ)** 27. IV. Eski-utca Kelekméti-u. 14. V. Harmad-u. 4. VI. Teréz-körút 33. Andrássy-út 16. VIII. József-irt. 2.
GYÁR és FŐÜZLET: **VIII., Baross-u. 85.**
Telefon: József-2-37.

ISMERTETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

Korunk találmányai. Irta **Archibald Williams**. Átdolgozta **Szilárd Richard**. Kötve K 8.—
Modern bányászat. Irta **Archibald Williams**, ford. **Réz Géza**. Kötve K 8.—
Ujkori híres utazók. Irta **Archibald Williams**. Átdol. **Mikes Lajos**. Kötve K 8.—
Küzdelem a levegő meghódításáért. Irta **Charles C. Turner**, fordította **Fröhlich Károly**. Kötve K 8.—
A modern kémia. Irta **Philip C. James dr.**, ford. **Unger Emil dr.** Kötve K 8.—
A modern technika nagy alkotásai. Irta **Archibald Williams**. Átdolgozta **Péter Jenő**. Kötve K 8.—
A modern gyáripár. Irta **Charles R. Gibson**, ford. **Baldás Pál**. Kötve K 8.—
Modern geológia. Irta **E. S. Greu**, ford. **Ballenger Róbert**. Kötve K 8.—
A modern villamosság. Irta **Charles R. Gibson**, ford. **Hajós Rezső**. Kötve K 8.—
A primitív ember hajdan és most. Irta **Elliot Scott**, fordította **Schöpf Áladár**. Kötve K 8.—

Megrendelhető:
Lampel R. könyvkereskedése (Wedianer F. és Fial) rt.-ná Budapest, VI. Andrássy-út 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

melyet *Khernél Margit* fordított le számunkra, rendkívül érdekes történet, az Amerikában élő európai diplomaták világából vett tárgya, mely érzéssel rajzolt nőalkjait egyaránt megragadják az olvasó fantáziáját.

HALÁLOZÁSOK.

Hősi halált haltak: Dr. GÖNCZY LAJOS ügyvéd, a 46-ik gyalogsezered tartalékos főhadnagya, az olasz harctéren 33 éves korában. — SALVAN ROMULUS nehéz tarackosztálybeli főhadnagy, ütegparancsnok, az orosz harctéren. — SZÖLLÖSSY GYULA vasúti ellenőr, a huszadik honvédszolgálatos ezred tartalékos főhadnagya, zászlóaljparancsnok, az északkeleti harctéren szerzett betegsége következtében a csernoviczi kórházban. — Dr. KOVÁCS GÉZA a földművelésügyi minisztérium titkára, a 82-ik honvéd népfelkelő gyalogsezered tartalékos hadnagya, a Karapciunál, a Ceremosz folyó mellett Bukovinában. — SCHOLTZ ÖDÖN népfelkelő főhadnagy, századparancsnok, az olasz harctéren. — KACZVINI KACZVINSZKY GÉZA gazdasági akadémiai hallgató, zászlós, 22 éves korában, a szerb harctéren.

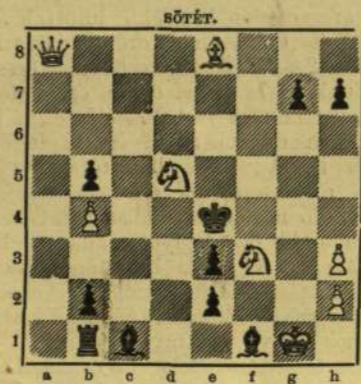
Eihunytak még a közelebbi napokban: Sövényházi Hoszu Rezső, a székesfehérvári nyug. tisztviselője, volt 48-as honvédtiszt, 80 éves korában, Budapest. — MOCÁRY SÁNDOR királyi tanácsos, a Nemzeti Múzeum nyug. osztályigazgatója, a Ferencz József-rend tisztikeresztese, a Magyar Tudományos Akadémia tagja 75 éves korában, Budapest. — Csikszentkirályi FERENCZ BENŐ államvasúti főfelügyelő 73 éves korában, Baján. — LAUCH NÉP. JÁNOS kegyestanítórendi áldozópap, nyug. főgimnáziumi tanár, 68 éves korában, Magyaróváron. — SCHMITT ÁGOSTON GYÖRGY nyug. kassa-oderbergi főfelügyelő 64 éves korában, Dunaharaszti. — Boldogasszonyi IGMÁNDY ALADÁR földbirtokos, 64 éves korában, Nagybajomban. — NEMES TVADAR csiszterci-rendi áldozópap, középiskolai tanár, előszállási lelkész, 64 éves korában, Budapest. — MÉRÉY MIKSA, a «Neues Politisches Volksblatt» társtulajdonosa és a lapvállaltnak 22 év óta igazgatója, 59 éves korában, Budapest. — Hammersberg GANTZTUCKH ÁRPÁD m. kir. kincstári orvos, a vöröskeresztes hadi-ékiptényes II. oszt. diszjektivnyének tulajdonosa 52 éves korában, Budapest. — FERENCZY LAJOS az alsókubini felsőkereskedelmi iskola igazgatója, Budapest. — Krompachi EGGERER FERENCZ eperjesi járási főszolgabíró, 48 éves korában, Eperje.

sen. — LEFFLER SÁMUEL kir. tanácsos, főgimn. nyug. igazgató, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, egyházi másodfelügyelő, Szabolcsvármegye törvényhatósági és Nyiregyháza város képviselőtestületének tagja stb., 65 éves korában, Nyiregyházán.

Özv. JÜNKER GUSZTÁVNE szül. Salamon Emma, néhai Junker Gusztáv ügyvéd és birtokos neje, a somogyorsági izraelita négyesület díszelőke 65 éves korában, Budapest. — Borosjenői KÁDÁR GUSZTÁVNE szül. réthei Hegedüs Róza 52 éves korában, Budapest. — P. PÉNZES ISTVÁNNÉ szül. Klökner Irma, 50 éves korában, Maglódon. — DÁVID SÁNDORNÉ szül. Gombosi Gizella, 42 éves korában, Budapest. — Kovács ELEMÉRNÉ szül. Benkő Ida 26 éves korában, Budapest. — Dr. NICORA LÁSZLÓ honvédelmi miniszteri titkár leánya Mária Magdolna, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

2985. számú feladvány Berger Jánostól, Grác.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Szeged G. A. Szép gondolat, hogy a magyar iskolák meg akarják örökíteni hadrakelt volt tanítványaiknak emléket. Legújabbban az ungvári főgimnázium tanártestülete bocsátott ki ily értelmű felhívást, a melyben felkér mindenki, [hogy tudása az intézet volt tanítványaik nevére, polgári állását, lakóhelyét, ezredét, fegyveremét, rangját, kitüntetését, az elesettek halálára és eltemetésére vonatkozó adatokat, a sebesültekre, rokkantakra, hadifogságba esettekre vonatkozó adatokat.

Noé. Az allegoria annyira köznapi s olyan lapos vers-sokbe van foglalva, hogy az ember igazán sajnálja azt a kis időt is, a mit elolvásával töltött.

Hunyadi. Egy igazi költő most feleleveníthetné Hunyadi balkáni harcainak emlékeit, — de igazi költőnek kellene lennie, nem afféle versfaragónak.

EGYVELEG.

* A levelezőlap. Hogy mennyire takarékos a német nép, mutatja az, hogy kisebb levelezéseit levelező lapon végzi el. A német posta tavaly 1074 millió levelező lapot szállított; az egész világon nincs olyan állam, a mely ezt a forgalmat megközelítene. Második helyen az észak-amerikai Unió áll 750 millió levelező lappal. Angliában 497 millió, Japánban 485 millió, Ausztriában 165 millió, Magyarországon 89 millió, Franciaországban 68 millió, Olaszországban 79 millió, Oroszországban 85 millió darab volt a levelező lapok 1913. évi forgalma. A képes levelező lapokról nincsen külön statisztika.

A legszebb és legzselészerűbb ujvi ajándék, úgy felnőttek mint gyermekek számára egy könnyen kezelhető, bárki által azonnal játszható műkedvelő hangszer, mely óriási választékban igen olcsó ár mellett, kizárólag Wágner «Hangszer-Király»-nál kaphatók (Budapest, József-körút 15.) Kérjen a saját érdekében ingyen és bérmentve fényképes hangszer-árjegyzéket és figyeljen jól a Wágner cég pontos címére.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 48-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Boldogok a lelki szegények.*

Felolós szerkesztő: **Hoitsy Pál.**

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Legtökéletesebb emésztő és étpon.
DIGESTOL
Kapható 2 koronás dobozokban minden gyógyszertárban és drogeriában.

LAMPEL R. könyvkereskedése Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:
SHAW BERNARD
CASHEL BYRON
MESTERSÉGE
Fordította **BENEDEK MARCELL**
Ára 4 korona

SUDERMANN
ÉNEKEK ÉNEKE
Regény két kötetben
Fordította **SEBASTYÁN KÁROLYNÉ**
Ára 8 korona

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa** ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkivül.

E gyönyörű kiállítási tölcsernélküli **beszélőgép** csak 30 korona.
Kizárólag **Wagner** „Hangszer-Király”-nál kapható.
A világhírű „Columbia” beszélőgép és hanglemezyár főraktárában.
Budapest, VIII., József-körút 15. szám. Telefon. Beszélőgépek egész 500 K-ig. Hanglemez-újdonságok! Hanglemez vételnél 200 drb tí ingyen! — Árjegyzék ingyen! — Figyeljen a „Wagner” névre! Megrendeléskor előleg küldendő.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Hogyan züllött el az orosz hadsereg?

Erről ad számot a Magyar Könyvtár egyik új füzeté, mely közli Vereszajev orosz katonáorvos emlékiratait «Az orosz hadsereg züllése az orosz-japán háborúban» címmel. E rendkívül érdekes munkát Ruttkay György fordította. Ára 60 fill. Mindenütt kapható!

LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:
GYULAI PÁL
EGY RÉGI UDVARHÁZ
UTOLSÓ GAZDÁJA
Beszély *Dörre Tivadar rajzaival* (Negyedik kiadás) Ára díszkötésben 4 korona

GYULAI PÁL
NŐK A TÜKÖR ELŐTT
Beszély *Feszty Árpád rajzaival* Harmadik kiadás Ára díszkötésben 5 korona

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHÍRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill.

Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész, Arad, Szabadság-tér. ❖❖

Amputált Ön?

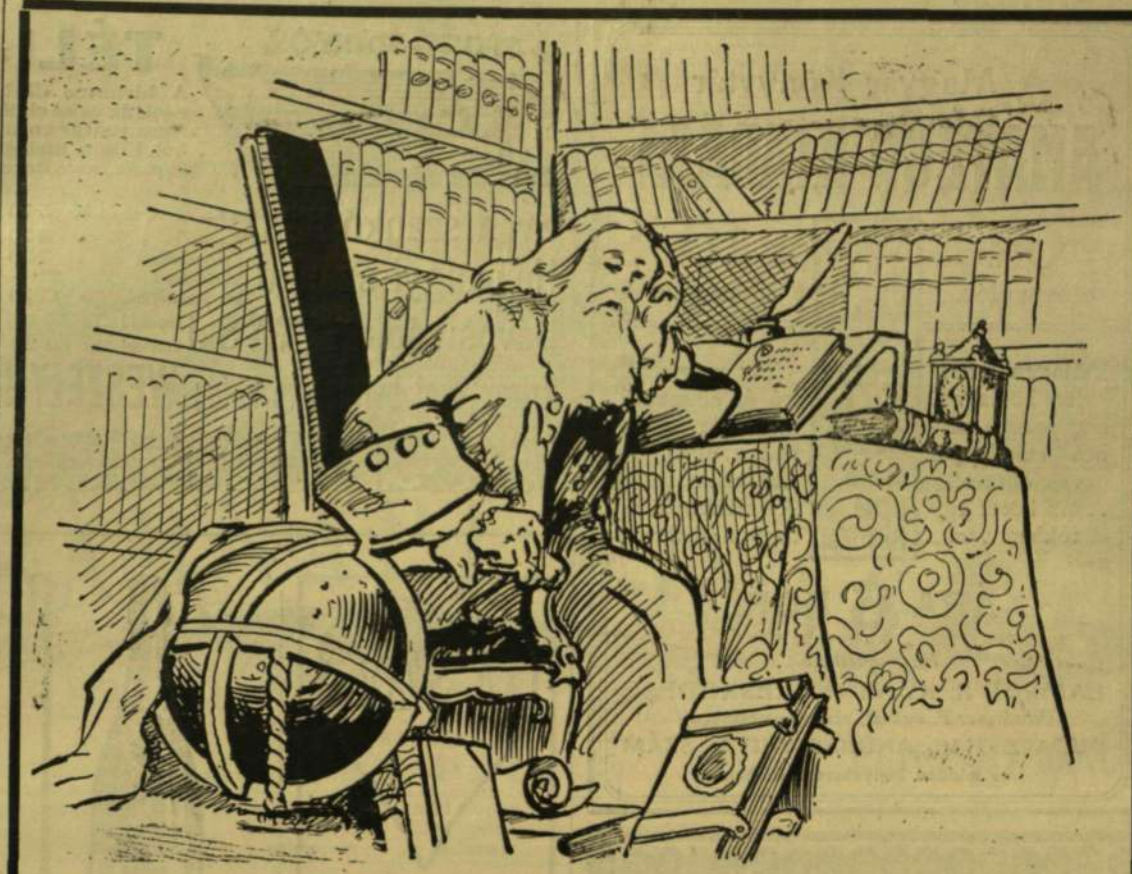
Akar elegáns, a csónak teljesen megfelelő **műlábat** v. **műkezelt**? Ez esetben szíveskedjék bizalommal a 35 év óta fennálló, legjobb hírnevének örvendő **KELETI J.** budapesti othopádistai műintézetéhez fordulni. :: :: **Keleti műlábat és műkezelt, járó és támogatót legjobbak.** **ELEGÁNS, KÖNNYŰ JÁRÁS!** Kifogástalan technikai kivitel! Azonk ivűl gyárt é raktáron tart: **Testegyenítő-gépeket, orthopád műfüzket, Csász. és kir. szabadalm. sörvítőket, haskotóket, gummiharisnyákat, valamint az összes betegápolási cikkeket.**

3000 ábrával ellátott legújabb árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: **Keleti J.** testegyenítő gyára :: Budapest, IV. ker., Koronaherceg-ut. 17. Külön női osztály (női kiszolgálás) Koronaherceg-utca 14—16. szám. ::

DIPLOMACIAI OKMÁNYOK

Bevezette és összefüggésük szerint feldolgozta **Dr. NÉMET ALFRÉD** miniszterelnökségi miniszteri titkár. Az osztrák-magyar vöröskönyv, a német fehérekönyv, az angol kékkönyv, a francia sárgakönyv, az orosz narancssárgakönyv, a belga szürkekönyv és a szerb kékkönyv :: hivatalos okiratai. ::

E munkának nagy érdekessége abban van, hogy a háború küszöbén lefolyt diplomáciai akciók okmányait összefüggésük szerint csoportosítja és magyarázza, ami által mindenki világos képet nyer a világháború okairól és előzményeiről. E mű teljes anyagát adja az összes határmak diplomáciai aktagyűjteményének, melyek egész terjedelmükben még magyarul meg nem jelentek. Különös aktualitást nyer az elkövetkezendő béketárgyalások idején, mert a tárgyalások egyik kiindulópontjával ez okmányok fognak szerepelni. Terjedelme 640 oldal. A Franklin-Társulat kiadása. **Ára 8 korona.** Minden könyvkereskedésben kapható.

TUDÓSOK

törték a fejüket azon, miképpen őrizhetné meg az ember ifjúságát. Évszázadokon át kísérték az **örök ifjúság** gondolata. De feleletet rá a tudomány nem kapott és az emberiség egy gyönyörű ábráddal lett szegényebb. Ma már **megfejtődött a titok!**

Mert hiszen mindenki **ifjúság, erő és egészség** az izmokban rejlik. Ezeket pedig csak tisztában van azzal, hogy **ifjúság, erő és egészség** egyetlen szer tartja irrisen, aczélosan, a

DIANA sósborszesz

A valódi Diana sósborszesz úgy külsőleg bedörzsölésekre, mint belsőleg ezukorra vagy vízbe cseppentve, használható. Rögtöni fájdalomcsillapító, frissítő, hűsítő háziszor. Eisz segítség a házban.

Főelárusító: **Diana Kereskedelmi Részvénytársaság** eladási osztálya **Budapest, V., Nádor-utca 6.** **KAPHATÓ MINDENÜTT**
Ára 60 fillér.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság. Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A diszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

**A Magyar Könyvtár
AMATEUR KIADÁSA**

64 elbeszélés. **10** kötetben.

Ambrus Heltai Kaffka Kóbor Krúdy Lakatos Molnár Sebők Szini Szöllösi

Minden füzet külön kötésben, aranyozott színes címlappal van ellátva. A tíz kötet egy tokban van.

Tíz magyar író és elbeszélő munkáját tartalmazza, igen izlőléses kiállításban. Ajándékozásra nagyon alkalmas.

ÁRA 6 KOR.

Megrendelhető:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDESE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM
és minden könyvkereskedésben.

SPORT SZÁNKÓR

TÉLI-SPORT

A hírneves «Rohonczy» «Columbus» korcsolyák és «Achilles» bokavédők főraktára. Nagy raktár kormányozható sportszánkókból. Kötött meleg sportkecnyük, mellények, sapkák, sweateerek, lábmelegítők stb. nagy választékban.

Svéd szánkó gyermekeknek K 5-70 felnőtteknek K 8-20
Hallvölgyi szánkó gyermekeknek K 7-50 felnőtteknek K 12-20 két személynek K 15-50
Dávosi rödlí em 80 100 115 Hóiföld 210 200 185 K 20 28 35 Sk! kötéssel 32 30 29

Jéghockey botok K 3- és fejlebb Rohonczy «Columbus» korcsolya párja K 20- Rohonczy «Achilles» bokaszij párja K 3-4 Les Alexander versenycorcsolya K 25- Herkules korcsolya K 14- «Krisztina» gyorsfutó korcsolya párja K 30- Amerikal sár- és hócipők. Gummi csizma. — Halina csizma.

Arjegyzéket bérmentve küld: **WESZELY ISTVÁN** Budapest, IV. ker., Váci-utca 9. sz.

Háziasszonyok figyelmebe!

Háziszappan olcsón kapható.
Budapest, IX., Üllői-ut 11. földsz. 4. sz.

A SZÍV

a címre
AAGE MADELÜNG
egyik legjobb elbeszélésének. Megjelent a Magyar Könyvtárban.
Ára 60 fillér.
Mindenütt kapható!

Graf Esterházy Terencez
madalmi pezsgőgyára
Tata

LAJODALMAS. Demi sec.	ALDOMÁS. Sec.	BILLIKOM. Extra dry.	VIN NATURE. Brut.
VEZÉR- KÉPVISELET ÉS RAKTÁR	GROSZ BERNÁT BUDAPEST		V. RUDOLF- RAKPART 8. Telefon: 44-38.

Németország havonként több mint egy millió könyvet küld katonáinak a frontra; ez a német erő és energia magyarázata. Kövessük a németek példáját!

Magyar Könyvtárt Küldjünk a frontra!

A legnépszerűbb magyar irodalmi vállalatból, a Magyar Könyvtár-ból kiadóczég hétféle sorozatot állított össze, melyek mindegyike más-más hangu és irányu elbeszélő munkákat tartalmaz.

10 füzet tábori csomagolásban 3 korona.

1. sorozat szerzői: Ambrus, Biró, Bródy, Lakatos, France, Heltai, Maupassant, Prévost, Provins, Salten.
2. sorozat szerzői: Bárony, Berczik, Hegedüs, Jókai, Lőrinczy, Mikszáth, Móricz, Szikra, Sas, Sebők.
3. sorozat szerzői: Bourget, Csehov, Daudet, Dickens, Flaubert, Gorkij, Ignotus, Kabos, Kóbor, Révész.
4. sorozat szerzői: Barnum, *Futrelle, *Doyle, *Poe, Renard, Wells, Doyle.
5. sorozat szerzői: Benedek, Flaubert, Herczeg, Kaffka, Lagerlöf, Lux, Musset, Ouida, Rezek, Tóth.
6. sorozat szerzői: *Godfrey Hall, *Sipulusz, *Molnár, *Provins, *Habberton.
7. sorozat tartalma: *Zeppelin, *Hindenburg, *A Hadiflottáról, *Ausztria-Magyarország hadserege, *Hadseregünk megalakulása és bölcsőköre.

*al jelzettek kettős füzetek.

Minden sorozat 10 füzetet tartalmaz. Bármelyik sorozat ára tábori csomagolással együtt 3 korona.

Megrendelésnél elég a sorozat számát jelezni. Vidéki megrendelőknél e'ég, ha a címzendő pontos tábori címét közlik, és 3 koronán kívül 20 fillért postaköltségre küldenek. E sorozatok bármelyiké megrendelhető:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) részv.-társ. könyvkereskedésében
Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedőnél.

Az első sorozat egyedül **62** elbeszélést **3** K-ba tartalmaz **3** K-ért és

2. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.**
BUDAPEST, JANUÁR 9.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:
Egészve — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

MUNICIÓSZÁLLÍTÁS A DÉLI HARCZTÉREN. — Balogh Rudolf, harczterre kiküldött munkatársnak felvétele.